

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YAŞAM BOYU ÖĞRENME ANA BİLİM DALI
YAŞAM BOYU ÖĞRENME BİLİM DALI

EBEVEYN ARABULUCULUĞUNUN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Aykut DURAK

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN

BARTIN-2019

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YAŞAM BOYU ÖĞRENME ANA BİLİM DALI
YAŞAM BOYU ÖĞRENME BİLİM DALI

**EBEVEYN ARABULUCULUĞUNUN BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Aykut DURAK

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN

BARTIN-2019

KABUL VE ONAY

Aykut DURAK tarafından hazırlanan “Ebeveyn Arabuluculuğunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” başlıklı bu çalışma 18/07/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği/~~oy çokluğu~~ ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr.Öğr.Üyesi Mukaddes ÖRS

Üye : Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin KAYGIN

Üye : Dr.Öğr.Üyesi Eyup ZORLU

Bu tezin kabulü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../..... tarih vesayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ

(Enstitü Müdürü)

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN'ın danışmanlığında hazırlamış olduğum "Ebeveyn Arabuluculuğunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

18/07/2019

İMZA

Aykut DURAK

ÖN SÖZ

Yüksek lisans tez çalışmamın gerçekleştirilmesinde değerli görüşlerini ve desteğini esirgemeyen danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN'a;

Değerli fikirleriyle ve yönlendirmeleriyle çalışmaya çok büyük katkı ve yardımlarda bulunan ve hiçbir zaman görüşlerini esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Hatice YILDIZ DURAK'a;

Yüksek lisans eğitimimde her türlü desteği bizlerden esirgemeyen Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ ve Prof. Dr. Çetin SEMERCİ'ye; kendilerinden ders aldığım, fikirleri ve yönlendirmeleriyle eğitimimde önemli kazanımlar elde etmemi sağlayan Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN, Doç. Dr. Fatma Gizem KARAOĞLAN YILMAZ, Doç. Dr. Ramazan YILMAZ, Dr. Öğr. Üyesi Seçil Eda ÖZKAYRAN, Dr. Öğr. Üyesi Sinem TARHAN'a;

Tezimin gelişmesinde değerli görüşlerini esirgemeyen kıymetli tez jüri üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Mukaddes ÖRS, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN ve Dr. Öğr. Üyesi Eyup ZORLU'ya;

Bu çalışmamda geliştirmiş olduğu ölçeği kullanmama ve uyarlamama izin veren değerli Peter Nikken ve Jeroen Jansz'a; uzman olarak tezimin gelişimine görüşleriyle katkı sağlayan Dr. Öğr. Üyesi Mustafa SARITEPECİ'ye, Öğretim Görevlisi Dr. Ahmet Berk ÜSTÜN'e, Dr. Seçil ÇAŞKURLU'ya;

Bu tezin uygulamalarının gerçekleşmesine doğrudan ya da dolaylı olarak katkı sağlayan tüm okul idarecilerine, öğretmenlere ve velilere;

Yüksek lisans eğitimime başlamam için beni yüreklendiren ve desteğini esirgemeyen başta eşim Hatice YILDIZ DURAK olmak üzere kızım Nurbanu Deniz DURAK'ave annem Hanife DURAK'a; teşekkürü bir borç bilirim.

Aykut DURAK

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Ebeveyn Arabuluculuğunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Aykut DURAK

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yaşam Boyu Öğrenme Ana Bilim Dalı

Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN

Bartın-2019, Sayfa: XV + 70

Teknolojinin, çocukların yaşamlarındaki önemi her geçen gün artmaktadır. Çocukların teknoloji kullanımının akademik ve sosyal gelişim açısından olumlu katkıları olsa da alanyazında çoğunlukla yoğun teknoloji kullanımının olumsuz sonuçlara neden olduğuna odaklanılmıştır. Bu bağlamda ebeveynlerin görevleri ve sorumlulukları da çağın gereksinimlerine göre değişebilmektedir. Bu durumdan hareketle ebeveynlerin sorumluluk alanına çevrimiçi ortamda çocuklarını güvende tutmak da dâhil olmuştur. Dolayısıyla teknoloji kullanım yoğunluğu çevrim-içi risklerle birlikte, çocuk-ebeveyn ilişkilerini, birbirleriyle kurdukları iletişim stillerini, ebeveynlerin medya kullanımı konusunda çocuklarını nasıl yönlendirdiğini, ebeveynlerin ve çocukların medya tüketim alışkanlıklarını etkilemektedir. Bu yeni durum alanyazında “dijital ebeveynlik” olarak adlandırılan yeni bir kavramın ortaya çıkmasını sağlamıştır. Ancak bu konuda alanyazında yeterince çalışma yoktur. Ayrıca bu konuyla ilgili çalışmaların yaşam boyu öğrenme bağlamında ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalık düzeylerinin tespitine yönelik önemli katkılar yapacağı düşünülmektedir. Tüm bu durumlardan hareketle, araştırmanın amacı Nikken ve Jansz (2014) tarafından geliştirilen “Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği”nin Türkçe’ye uyarlanarak ebeveyn arabuluculuğunun bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğunun belirlenmesi amacıyla yürütülen bu araştırma, ebeveynlerin ilgili konudaki mevcut durumu demografik değişkenlere göre incelendiği için tarama türündedir. Bu araştırma, farklı sosyo-demografik özelliklere sahip ortaokul 5. ve 6. Sınıfta çocuğu öğrenim gören ebeveynler, amaçlı ve uygun örneklem yöntemi ile seçilerek gerçekleştirilmiştir. Araştırma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada ölçek uyarlama süreci için veri toplanmış ve ölçeğin geçerlik ve güvenirliği hesaplanmıştır. Birinci aşamada çalışmaya 170 ebeveyn katılmıştır. İkinci aşamada uyarlanmış ölçek ile tarama çalışması yapılmıştır. İkinci aşamada 341 ebeveyn katılmıştır. Çalışmada kişisel bilgi formu ve iki farklı ölçek kullanılmıştır. Çalışmada toplanan verilerin analizinde ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları için çeşitli analizler, t testi ve ANOVA kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ebeveynlerin çocuklarının

İnternet kullanımındaki arabuluculuk düzeylerini belirlemek için kapsam olarak yeterli, geçerli ve güvenilir bir ölçek Türkçe alanyazına kazandırılmıştır. Bu çalışma kapsamında ölçek uyarlama çalışması sonucunda elde edilen ölçek kullanılarak yapılan tarama çalışmasında ebeveynlerin çocuklarının İnternet kullanımındaki arabuluculuk düzeylerinin yaş düzeylerine, eğitim düzeylerine ve İnternet kullanım deneyimlerine göre farklılaştığı bulunmuştur. Ebeveynlere dijital ebeveynlik farkındalığı kazandırılması için düzenlenen eğitimlerde politika yapıcılarının yaş düzeyi, eğitim düzeyi ve İnternet kullanım deneyimlerine göre farklılaşan bir yapıda planlama yapmaları önerilmektedir. Ayrıca çalışmada ebeveynlerin arabuluculuk puanları ile dijital veri güvenliği farkındalığı arasında pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler:Dijital ebeveynlik, ebeveyn arabuluculuğu, çocukların teknoloji kullanımı, ebeveynler, yetişkin eğitimi.

ABSTRACT

Master's Thesis

Investigation of Parental Mediation According to Some Variables

Aykut DURAK

Bartın University

Institute of Educational Sciences Department of Lifelong Learning

Thesis Advisor: Assistant Professor Huseyin KAYGIN

Bartın-2019, Sayfa: XV + 70

The importance of technology in children's lives is increasing day by day. Although the use of technology by their children has positive contributions in terms of academic and social development, the literature mostly focuses on the use of intensive technology that has negative consequences. In this context, the duties and responsibilities of the parents may also vary according to the needs of the age. Hence, the responsibility area of the parents has been included in keeping their children safe online. Consequently, the intensity of technology use influences online risks as well as child-parent relationships, communication styles they establish with each other, how parents guide their children in media use, and media consumption habits of parents and children and parents. This new situation led to a new concept called “digital parenting” in the literature. However, there are not enough studies in the literature. Furthermore, it is thought that the studies on this subject will make important contributions to the determination of digital parenting awareness levels of parents in the context of lifelong learning. Therefore, the aim of the study was to adapt the Parental Mediation Scale for Children's Internet Use developed by Nikken and Jansz (2014) to Turkish and to examine parental mediation according to some variables. This research, which was conducted to determine parental mediation in children's internet use, is a screening type because the present status of the parents is examined according to demographic variables. This study was conducted by selecting the parents who were studying in 5th and 6th grades of secondary school with different socio-demographic characteristics by using appropriate sampling method. The research was carried out in two stages. In the first step, data were collected for the scale adaptation process and the validity and reliability of the scale were calculated. In the first stage, 170 parents participated in the study. In the second stage, a screening study was performed with adapted scale. In the second stage, 341 parents participated. Personal information form and two different scales were used in the study. In the analysis of the data collected, various analyzes, t-test and one-way variance analysis (ANOVA) were used for the validity and reliability studies of the scale. As a result of the research, a valid and reliable scale which can be used to determine the mediation levels of parents' children's use of the Internet has been introduced into the literature. In the scope of the present study, it was found that the mediation levels of the

children of the parents in the use of the Internet differed according to their ages, education levels and Internet usage experiences. In the trainings organized for parents to raise digital parenting awareness, policy makers are advised to plan in a structure that differs according to age, education level and Internet usage experience. In addition, a positive and significant relationship was found between parents' mediation scores and digital data security awareness.

Keywords: Digital parenting, parental mediation, children's technology use, parents, adult education.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	II
BEYANNAME.....	III
ÖN SÖZ.....	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER	IX
TABLolar LİSTESİ.....	XII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XIV
EKLER LİSTESİ	XV
BİRİNCİ BÖLÜM:GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sayıtlılar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Sınırlamalar	4
1.7. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM: LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Dijital Dünyada Çocukların Teknoloji Kullanım Davranışları: Çocukların Karşılaşabileceği Çevrim-içi Fırsatlar ve Riskler	6
2.2. Dijital Ebeveynlik Kavramı	7
2.3. İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu.....	7
2.4. Dijital Ebeveynlik Bağlamında Yetişkinlerde Hayat Boyu Öğrenme	8
2.5. İlgili Araştırmalar	15
2.5.1. Dünyadaki Alanyazın Çalışmaları.....	15
2.5.2. Türkiye’deki Alanyazın Çalışmaları.....	17
2.6. Alanyazın Özeti ve Çıkarımlar	19
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırma Modeli	21
3.2. Katılımcılar	21
3.3. Veri Toplama Araçları	23
3.4. Verilerin Toplanması Süreci ve Verilerin Analizi	23

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR.....	26
4.1. Ölçek Uyarlama Süreci ve Bu Sürece İlişkin Bulgular (1. Aşama)	26
4.1.1. Ölçek Uyarlama Süreci ve Kapsam Geçerliği Çalışmaları	26
4.1.2. Dilsel Eşdeğerliği ile İlgili Bulgular	29
4.1.3. Yapı Geçerliği.....	31
4.1.3.1. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA).....	31
4.1.3.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)	33
4.1.3. İç Tutarlılık Analizi: Cronbach' Alpha	35
4.1.4. Madde-Toplam Puan Korelasyonu	36
4.1.5. Ayırt Edicilik Testi.....	36
4.2. Tarama Süreci ve Bu Sürece İlişkin Bulgular (2. Aşama).....	38
4.2.1. Ön Analizler.....	38
4.2.2. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Ebeveynlerin Cinsiyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular	38
4.2.3. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Ebeveynlerin Yaş Düzeylerine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular	39
4.2.4. Ebeveynlerin Çocuklarının İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Çocuklarının Cinsiyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular	39
4.2.5. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Ebeveynlerin Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular...	40
4.2.6. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Ebeveynlik Rolüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular	41
4.2.7. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Ebeveynlerin Teknoloji Kullanım Durumuna Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular	41
4.2.8. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri ile Ebeveynlerin Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı İlişkisine Yönelik Bulgular	43
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER	44
5.1. Tartışma	44
5.2. Sonuç ve Öneriler	46
KAYNAKÇA	48
EKLER	54
Ek 1. Etik Kurul İzin Belgesi.....	54
Ek 2. Ölçek Uyarlama İzin Belgesi	55

Ek 3. Ölçek Kullanım İzin Belgesi.....	56
Ek 4. Orijinal Ölçek: Parental Mediation of Young Children's Internet Use Scale.....	57
Ek 5. Uygulamada Kullanılan Veri Toplama Araçları.....	59
Ek 6. Ölçek Uyarlama Süreci Uzman Değerlendirme Formu	63
ÖZ GEÇMİŞ.....	67

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
3.1. İlk Aşamada Çalışmaya Katılan Katılımcılara Ait Demografik Veriler	21
3.2. İkinci Aşamada Çalışmaya Katılan Katılımcılara Ait Demografik Veriler	21
3.3. Araştırmada Kullanılan Analizler	24
4.1. Ölçek Maddelerinin İngilizce ve Türkçe Aritmetik Ortalamaları	29
4.2. Ölçek Alt Boyutlarının İngilizce ve Türkçe Çevirileri Arasındaki Korelasyonlar	30
4.3. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği Faktör Yükleri	33
4.4. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği'nin Cronbach' Alfa Katsayıları	36
4.5. %27'lik Alt-Üst Grup Ayırt Edicilik	37
4.6. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları	38
4.7. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Yaş Düzeylerine Göre ANOVA Testi Sonuçları	39
4.8. Ebeveynlerin Çocuklarının İnternet Kullanımındaki Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Çocuklarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları	39
4.9. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Eğitim Düzeylerine Göre ANOVA Testi Sonuçları	40
4.10. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Ebeveynlik Rolüne Göre ANOVA Testi Sonuçları	41
4.11. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Teknoloji Kullanım Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları	42
4.12. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Günlük Bilişim Teknoojilerini Kullanım Süresine Göre ANOVA Testi Sonuçları	42

Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanları
4.13. ile Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı İlişkisine Yönelik Korelasyon 43
Testi Sonuçları

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No		Sayfa No
2.1.	Yetişkin Becerileri Araştırması Uluslararası Yetişkinlerde Sözel Becerilerde Yeterlilikler	10
2.2.	Yetişkin Becerileri Araştırması Uluslararası Yetişkinlerde Sayısal Becerilerde Yeterlilikler	12
2.3.	Yetişkin Becerileri Araştırması Uluslararası Yetişkinlerde Teknoloji Zengin Ortamda Problem Çözme Becerisi Yeterlilikleri	14
4.1.	Ölçek Uyarlama Süreci	27
4.2.	Yığılma Grafiği (Scree Plot)	32
4.3.	Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği'nin DFA Sonuçları	35

EKLER LİSTESİ

EK No	Sayfa No
1. Etik Kurul İzin Belgesi	54
2. Ölçek Uyarlama İzin Belgesi	55
3. Ölçek Kullanım İzin Belgesi	56
4. Orijinal Ölçek: Parental Mediation of Young Children's Internet Use Scale	57
5. Uygulamada Kullanılan Veri Toplama Araçları	59
6. Ölçek Uyarlama Süreci Uzman Değerlendirme Formu	63

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojileri günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir (Lian, You, Huang, & Yang, 2016). Dolayısıyla bilişim teknolojileri kullanımı, lüks bir ihtiyaçtan öte hayatın bir parçası ve hatta zorunlu ihtiyaç haline dönüşmüştür (Lee, Tam & Chie, 2013; Salehan & Negahban, 2013; Yıldız-Durak, 2018). Özellikle mobil bilişim teknolojilerinin yaygınlaşması da teknolojinin yoğun kullanımı için bir neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, Statista (2016) “Number of smartphone users worldwide from 2014 to 2019” verilerine bakıldığında dünya genelinde 2018 yılı için akıllı telefon sahipliği 2.48 milyar olacağı ve kullanımının gelecek yıllarda da aynı ivme ile artacağı görülmektedir. Türkiye’de ise 2018 yılı itibarıyla nüfusun yaklaşık yarısından fazlası (44,6 milyon) akıllı telefon kullanmaktadır. Akıllı telefon sahipliğinin ve kullanımının çok hızlı bir şekilde arttığı mobil çağda mobil bilişim teknolojilerinde de sürekli bir gelişme olduğu göze çarpmaktadır (Yildirim & Correia, 2015). Öte yandan, Pew Research Center’s Mobile Technology Fact Sheet’e (2014) göre, akıllı telefona sahip bireylerin yaş dağılımına bakıldığında akıllı telefonlar özellikle 12-18 yaş arasında popülerdir. K12 öğrencileri arasında akıllı telefonların popülerliği, sağladıkları katkılar kapsamında açıklanabilir (Forgays, Hyman, & Schreiber, 2014). Bu yaş grubuna odaklanmak için önemli sebepler vardır. Örneğin 12–15 yaşlarındaki bu çocuklar akıllı telefonuyla çeşitli etkinlikleri gerçekleştirdikleri ilk dönemindedir. Bir anlamda bu yaş grubu, bilişim teknolojisinin “yerlileri” sayılabilir (Forgays, Hyman, & Schreiber, 2014). Çünkü bu yaş grubundaki çocuklar doğdukları andan beri bilişim teknolojileri ile iç içeler ve zamanlarının önemli bir bölümünü bu teknolojiler ile geçirmektedirler. Öte yandan internet, günlük hayatta yapılması gereken işlemleri yapma, arkadaş/araştırılmak istenen bireylere erişmek, bu kişilerle anlık olarak mesajlaşmak, e-posta kullanımı, randevuları zamanlamak, İnternette gezinme, e-posta kullanımı, alışveriş yapmak, fotoğraf/resim/grafik/videoları oluşturma, izleme ve paylaşma, çevrim-içi ortamlarda oyun oynama ve sosyal medya ortamlarını kullanma gibi faaliyetlerin gerçekleştirilmesini sağlar (Park, Kim, Shon & Shim, 2013; Samaha & Hawi, 2016). Bu çeşitli kullanım alanları

veyoğun kullanım sonucunda dünya çapında dijital yerlilerin sürekli bilişim teknolojileri etkileşiminin çıktılarıyla ilgili endişeler vardır (Przybylski & Weinstein, 2012; Yıldız-Durak, 2018)

İnternet teknolojisi, modern aile yaşamında giderek daha önemli bir rol oynamaktadır (Broekman, Piotrowski, Beentjes, & Valkenburg, 2016).Nitekim insan-medya etkileşimi artarken, özellikle çocukların dikkatini televizyon, internet, sosyal medya, bilgisayar oyunları vb. gibi medya ortamları çekmekte ve ebeveynler için çocuklarının internet ile olan ilişkisi yönetilmesi gereken önemli bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocukların internet uygulamalarını bilinçli kullanım konularında eğitim ve desteğe ihtiyaçları olduğu göze çarpmaktadır.

Dijital dünyada ebeveynlerin misyonu çocuklarının internet teknolojilerinin kullanımı konusunda çok derin bir endişe yaşamak- yeni medya dünyasının üretkenliğini ve potansiyelini kucaklamak arasında değişebilmektedir (Ulusoy & Bostancı, 2014). Bazı aileler çocuklarının internet kullanım alışkanlıklarını sıkı bir şekilde takip ederek belli sınırlar koyarken, bazıları ise çocuklarının isteklerine yenik düşmektedir. Anne babaların tavırlarının çok önemli olduğuna ilişkin alanyazında bulgular mevcuttur, ebeveyn stili ve ebeveyn kontrolü medyanın çocukların hayatında oynadığı rol üzerinde gerçekten bir fark yaratmaktadır (Donald vd., 2003). Çocukların etkileşim içinde olduğu internet teknolojileri karşısında akıllıca tercihler yapabilmelerine yardımcı olabilmek için ebeveynlerin çocuklarının bilişim teknolojileri kullanım alışkanlıklarını takip etmeleri gereklidir. Fakat burada bir sorun ortaya çıkmaktadır: Dijital nesille (günümüz çocukları) dijital göçmenler (dijital dünyaya sonradan katılanlar-bir önceki kuşak) arasında bilgi ve beceri uçurumu vardır. Bununla birlikte, ebeveynlerin çocukların internet erişimini ve kullanımını şekillendirmede etkili olduğunu iddia etmek makul görünmektedir (Broekman, Piotrowski, Beentjes, & Valkenburg, 2016). Ebeveynlerin çocukların medya seçiminde ve kullanımında etkili bir rol oynadığı düşünüldüğünde, çocukların medya kullanımlarında ebeveynlerin neleri aradığını anlamak önemlidir. Rideout ve Hamel (2006), ebeveynlerin çocuklarına yönelik belirli uygulamaların seçimini yönlendiren belirli ihtiyaçlarının olabileceğini vurgulamıştır.

Alanyazın incelendiğinde bugüne kadar yapılan çalışmalarda, ebeveynlerin çocuklarının internet kullanımına yönelik rolleri üzerine bir araştırma ve Türkçe alanyazında bir ölçme aracı yoktur. Bu araştırma, ebeveynlerin çocukların internet kullanımlarındaki etkisini, yönlendirici/koruyucu/vb. rolünü ve farkındalıklarını belirleyecek bir ölçme aracı

uyarlama çalışması ile alanyazındaki bu boşluğu gidermektir. Nitekim, ebeveyn ihtiyaçları, beklentileri ve farkındalıkları evrensel değildir (Nikken & Schols, 2015, Valcke vd., 2010). Örneğin, bazı ebeveynler, çocuklarına yönelik internet içerikleri ve uygulamalar seçerken uygulamaların eğitsel değerini önemli bulabilirken, diğer ebeveynler uygulamaların eğlence değerine daha fazla önem verebilir. Söz konusu bu farklılıkların, farklı bölgelerde yapılan çalışmalarla aydınlatılabileceği düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada amaç Nikken ve Jansz (2014) tarafından geliştirilmiş “Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği”nin Türkçe’ye uyarlanarak ebeveyn arabuluculuğunun bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın problem cümlesi “Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğunu düzeyleri, ebeveynlerin cinsiyet, yaş, çocuğun cinsiyeti, eğitim düzeyleri, ebeveynlik rolü, teknoloji kullanım durumu ve dijital veri güvenliği farkındalığı düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?” şeklindedir. Bu bağlamda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Türkçe’ye uyarlanan Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği’nin geçerliği ve güvenirliği nasıldır?
2. Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri;
 - a. ebeveynlerin cinsiyetine,
 - b. ebeveynlerin yaş düzeylerine,
 - c. çocuğun cinsiyetine,
 - d. ebeveynlerin eğitim düzeylerine,
 - e. ebeveynlik rolüne (anne, baba, diğer),
 - f. ebeveynlerin teknoloji kullanım durumuna (İnternet kullanım deneyimi, günlük bilişim teknolojileri kullanım süresi) göre farklılaşmakta mıdır?
3. Ebeveynlerin çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ile dijital veri güvenliği farkındalığı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bilişim teknolojilerinin kullanım oranları pozitif bir ivme ile artmaktadır. Bilişim teknolojilerin kullanımı toplumun her kesiminde yaygınlaşmıştır. Bu yoğun teknoloji kullanım durumunun toplumun her kesimine yansımaları vardır. Dolayısıyla teknoloji kullanım yoğunluğu çevrim-içi risklerle birlikte, çocuk-ebeveyn ilişkilerini, birbirleriyle kurdukları iletişim stillerini, ebeveynlerin medya kullanımı konusunda çocuklarını nasıl yönlendirdiğini, ebeveynlerin ve çocukların ve ebeveynlerin medya tüketim alışkanlıklarını etkilemektedir. Bu yeni durum alanyazında “dijital ebeveynlik” olarak adlandırılan yeni bir kavramın ortaya çıkmasını sağlamıştır. Ancak bu konuda alanyazında yeterince çalışma yoktur. Ayrıca bu konuyla ilgili çalışmaların yaşam boyu öğrenme bağlamında ebeveynlerindijital ebeveynlik farkındalık düzeylerinin tespitine yönelik önemli katkılar yapacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla, “Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği”nin Türkçe’ye uyarlanması kapsayan bu araştırmanın alanyazında bulunan boşluğu doldurması ve sonraki çalışmalara kaynaklık ederek alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Bu çalışma bağlamında herhangi bir sayıtlı belirlenmemiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Velilerin çalışmaya katılım konusunda beklenen seviyenin altında kalması bu araştırmanın bir sınırlılığıdır.

Ayrıca Dijital Ebeveynlik Arabuluculuğu Ölçeği öz bildirime dayalıdır. Bu ölçek ile ebeveynlerden toplanan yanıtlarda ebeveynlerin sosyal/toplumsal beğenilirlik/istenirlik durumlarının ön plana çıkmasından dolayı bir sınırlılık mevcuttur.

1.6. Sınırlamalar

Araştırmada gerçekleştirilen asıl uygulama Bartın ilinde 5.ve 6. sınıfta öğrencisi olan ebeveynlerle sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Dijital Ebeveyn: Temel düzeyde teknoloji okuryazarlığına sahip, teknolojik gelişmelerden haberdar olan, çocuklarının karşılaşabileceği çevrimiçi risklerin farkında olan ve çocuğunu bu risklere karşı korumanın yollarını bilen, çocuğuna dijital medya kullanımında model olan bireyler olarak tanımlanmaktadır(Yurdakul, Dönmez, Yaman, & Odabaşı, 2013; Yaman, 2018).

Ebeveyn Arabuluculuğu: Çocukların dijital medya kullanımıyla ilgili olarak ebeveyn rolünün, ebeveyn-çocuk ilişkisinin dijital teknolojilerin kullanımına dairetkileşim biçimleri bağlamında ele alınmasıdır.

İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu: Çocukların dijital medya ve çevrimiçi ortamların sunmuş olduğu fırsatlardan yararlanmasını sağlarken diğer taraftan bu ortamların verebileceği zararlara karşı ise çocukları korumayı gerektirmektedir. Ebeveynlerin bu bağlamdaki rolüne denir.

BÖLÜM II

LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Dijital Dünyada Çocukların Teknoloji Kullanım Davranışları: Çocukların Karşılaşabileceği Çevrim-içi Fırsatlar ve Riskler

Teknolojinin, çocukların yaşamlarındaki önemi sürekli artmaktadır (Clarkson & Zierl, 2018; Wartella, Rideout, Lauricella ve Connell, 2014). Lenhart vd.'e (2015) göre günümüzde gençlerin yaklaşık % 75'i bir akıllı telefona sahip ve yaklaşık % 90'ı çevrim-içi ortamlara günlük giriş yapmaktadır. Ayrıca, çocukların teknoloji kullanımının daha yoğun olduğu ve bu teknolojileri kullanarak yaptığı işlemlerin daha çok farklılaştığı söylenebilir (Madden & Zickuhr, 2011; Yıldız-Durak & Seferoğlu, 2018).

Teknoloji kullanımının akademik ve sosyal gelişim açısından olumlu katkıları olsa da alanyazında çoğunlukla yoğun teknoloji kullanımının olumsuz sonuçlara neden olduğuna odaklanılmıştır. Sırakaya ve Seferoğlu'na (2018) göre çevrim-içi ortamlarda çocukların karşılaşılabileceği birçok risk olsa da, “siber zorbalık” ve “İnternet bağımlılığı/problemlili teknoloji kullanım davranışları” en yaygın karşılaşılan risklerdir. Çocukların problemlili kullanım davranışları, bağımlılık, psikolojik, sosyal (yalnızlık, sosyal kaygı, kişiler arası ilişkiler), akademik vb. açısından birçok sorun ortaya çıkabilir (Salehan & Negahban, 2013; Yıldız-Durak, 2018; Yıldız-Durak & Seferoğlu, 2019). Problemlili teknoloji kullanım davranışları, özellikle çocuklarda depresyon, kaygı bozukluğu, stres, anksiyete, uyku bozukluğu, fiziksel rahatsızlıklar, zihinsel gelişim bozuklukları veya rahatsızlıklar, sosyal etkileşim bozuklukları gibi çeşitli problemlere neden olabilmektedir (Przybylski & Weinstein, 2012). Bunun yanı sıra siber zorbalığa maruz kalma ve bunun sonucunda oluşan olumsuz psikolojik durum da alanyazında üzerinde durulan olumsuz davranışlar arasındadır. Siber zorbalık, bir bilişim teknolojileri ile kasıtlı, olumsuz şekilde ve sürekli şekilde diğer bireyleri rahatsız etmek veya zarar vermek amacıyla yapılan davranışlardır (Durak & Seferoğlu, 2016).

2.2. Dijital Ebeveynlik Kavramı

Ebeveyn, “bireyi biyolojik olarak oluşumunu sağlayan, yetiştirme, duyuşsal, bilişsel ve sosyal gelişimine destek sağlamakla sorumlu olan anne, baba ya da aile büyüğü” olarak tanımlanabilir. Ebeveynlerin görevleri ve sorumlulukları çağı gereksinimlerine göre değişebilmektedir. Bu durumdan hareketle ebeveynlerin sorumluluk alanına çevrimiçi ortamda çocuklarını güvende tutmak da dâhil olmuştur (Lupton, Pedersen, & Thomas, 2016). Bu durum da dijital ebeveynlik kavramını ortaya çıkarmıştır.

Dijital ebeveyn, temel düzeyde teknoloji okuryazarlığına sahip, teknolojik gelişmelerden haberdar olan, çocuklarının karşılaşılabileceği çevrimiçi risklerin farkında olan ve çocuğunu bu risklere karşı korumanın yollarını bilen, çocuğuna dijital medya kullanımında model olan bireyler olarak tanımlanmaktadır (Yurdakul, Dönmez, Yaman, & Odabaşı, 2013; Yaman, 2018). Dijital ebeveynlik bu sorumlulukları üstlenme durumudur.

2.3. İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu

Çocukların yoğun teknoloji kullanımının yanısıra ebeveynlerin de teknoloji kullanımlarını incelemek, çocukların teknoloji kullanımında model alma davranışlarını açıklayabilmek için önemli olacaktır. Nitekim Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2018 yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması sonuçlarında, Türkiye’de İnternet kullanım oranları 16-74 yaş grubundaki erkeklerde %80,4, kadınlarda %65,5’tir. Dolayısıyla yetişkinlerin de teknoloji kullanım yoğunluğunun Türkiye’de yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Duggan, Lenhart, Lampe ve Ellison (2015) ebeveynlerin önemli bir kısmının çocuklarının teknoloji kullanımına ilişkin endişelerini olduğunu belirtmektedir.

Ebeveynler kuşak farkından dolayı yeni teknolojilerin gelişimleri karşısında geride kalmış hissedebilir ve çocuklarının büyüdüğü dijital dünya hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyebilir. Dijital ortamların çocukların gelişimine katkıda bulunma, ebeveyn-çocuk ilişkisini geliştirme ve ebeveynlik rollerini/ becerilerini güçlendirilmesini sağlama gibi birçok olumlu yönünün yanısıra bazı olumsuz etkileri de olabilir. Bu risklerin başında siber zorbalığa maruz kalma, çevrimiçi kötü amaçlı avcı programlar, reklam faaliyetleri, kişisel bilgilerin ele geçirilmesi vb. gelmektedir (Seferoğlu, Yıldız-Durak, Karaoğlu, Yılmaz, & Yılmaz, 2018).

Dijital ortamlar/araçlar üzerinde ebeveyn kontrolünü sağlamayı amaçlayan eğitimler, programlar ve dijital uygulamalar mevcuttur. Bu programlar dijital dünyadaki risklere karşı çocukları koruma konusunda ebeveynlere kolaylıklar sağlasa da ebeveynlerin dijital teknolojilerin kullanımında farkındalığı ve arabuluculuğu çocukların çevrim-içi risklere karşı korunmasında daha önemli görülmektedir. Nitekim bu farkındalık durumu ve arabuluculuk davranışı dijital medyanın ergenlerin büyümelerini ve gelişimlerini desteklemede oynayabileceği rolü olumlu yönde etkileyebilir. Bu durumlardan hareketle İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu, çocukların dijital medya ve çevrimiçi ortamların sunmuş olduğu fırsatlardan yararlanmasını sağlarken diğer taraftan bu ortamların verebileceği zararlara karşı ise çocukları korumayı gerektirmektedir. Ebeveynlerin bu bağlamdaki rolüne İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu denir.

2.4. Dijital Ebeveynlik Bağlamında Yetişkinlerde Hayat Boyu Öğrenme

Yetişkinlerin dijital ebeveynlik konusundaki gelişimleri ve farkındalıkları hayat boyu öğrenmede teknoloji kullanımında gelişim kaydetmek, yetişkinlerin teknolojiye karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak, yetişkinlerin teknoloji kullanımında yaşadıkları sayısal uçurumu ortadan kaldırmak için önemlidir. Yetişkinlerin dijital ebeveynlik yeterliklerinin geliştirilmesi için öncelikle yetişkinlerin mevcut dijital becerilerinin tanımlanması gerekir. Yetişkinlerin hayat boyu öğrenme durumlarına yönelik alanyazında sınırlı sayıda çalışma olmakla birlikte uluslararası normda değerlendirmeler yapan ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından gerçekleştirilen Uluslararası Yetişkin Becerilerinin Ölçülmesi Programı'nın (PIAAC-Programme for the International Assessment of Adult Competencies) sonuçlarının incelenmesi önemlidir.

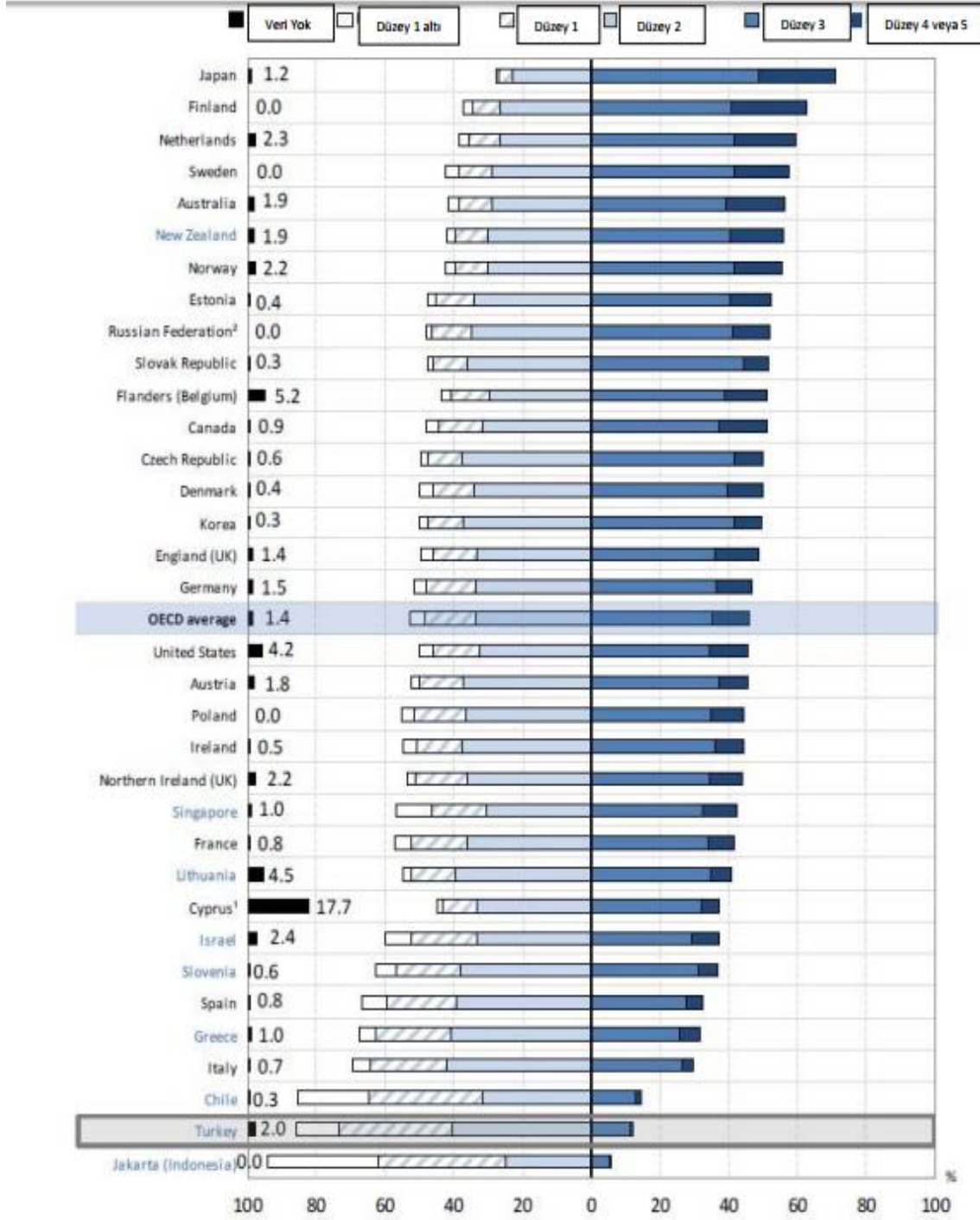
PIAAC, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programının (PISA), devamı niteliğinde bir programdır. Bu program ile;

- yetişkinlerle ilgili mevcut nitelikleri ve yeterlilikleri belirlemek
- politika yapıcılar için bireylerin topluma katılımları ve eğitim öğretim sistemlerinin becerileri nasıl desteklediğini açıklamak için gerekli beceri ve yeterlilikleri ölçmek
- yetişkinlerin mevcut niteliklerini ve yeterliliklerini tespit ederek, iş gücüne etkin şekilde kazandırılmasına katkıda bulunmak
- 21. yüzyılda gereksinim duyulan işgücüne sahip olabilmek,
- dijital dünyada zorlukları aşmak amaçlanmıştır.

Uluslararası düzeyde en kapsamlı yetişkin becerileri anketi olan PIAAC'ta değerlendirilen temel yetkinlik alanları (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı [ÇSGB], 2016);

- *Sözel Yetkinlikler: yazılı metinleri anlama ve bu metinlere gereğine uygun bir şekilde cevap verme yetkinliği.*
- *Sayısal Yetkinlikler: Sayısal ve matematiksel kavramları kullanma yeteneği.*
- *Teknoloji Zengin Ortamda Problem Çözme Yetkinliği: Dijital ortamlarda bulunan, dönüştürülmüş ve iletilmiş bilgiye erişim, bilgiyi yorumlama ve analiz etme kapasitesidir.*

Türkiye’de 1 Nisan 2014 ile 31 Mart 2015 tarihleri arasında 16-65 yaş aralığında 5227 yetişkin ile yapılan tarama çalışması Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) (2016) tarafından yayınlanmıştır. Yetişkin Becerileri Araştırması Türkiye raporuna göre Türkiye’deki yetişkinler, diğer OECD ülkelerine göre sözel beceriler, sayısal beceriler ve teknoloji zengin ortamda problem çözme becerileri alanında ortalamanın altındadır. Türkiye’de eğitim düzeyi ile yeterlilikler arasındaki ilişki diğer ülkelere göre düşük, cinsiyete göre farklılıklar diğer ülkelere kıyasla en yüksektir. PIAAC verilerinde uluslararası düzeyde Türkiye’nin durumunu incelemek için grafikler Şekil 2.1, Şekil 2.2 ve Şekil 2.3’de sunulmuştur.

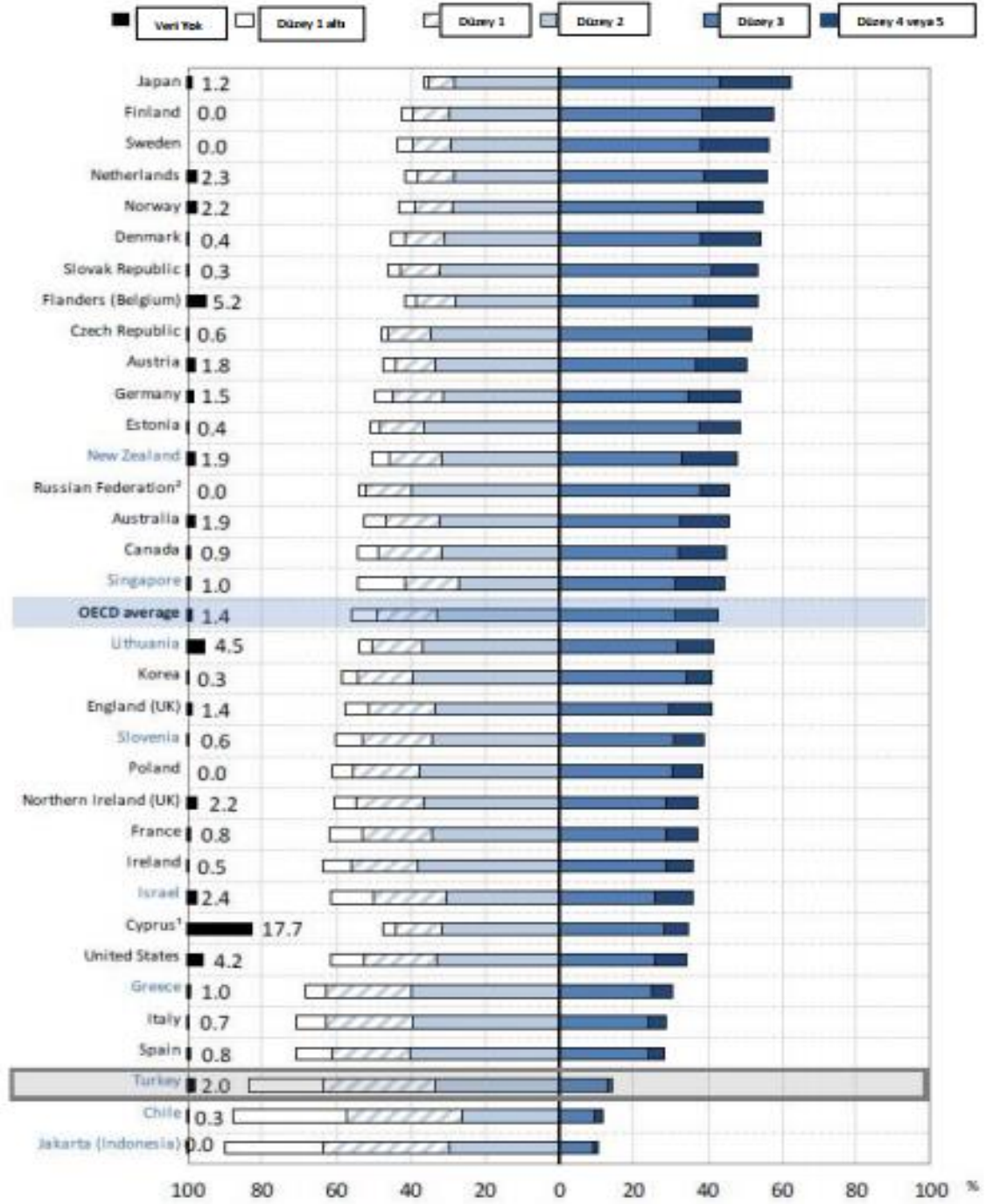
Şekil 2.1: Yetişkin Becerileri Araştırması Uluslararası Yetişkinlerde Sözel Becerilerde Yeterlilikler

* Söz konusu şekilde farklı düzeylerde sergilenen yeterlilikler üzerinden elde edilen başarı sunulmuştur.

Kaynak: OECD (2016). *Skills Matter: Further Results from the Survey of Adult Skills, Country Note Turkey*

Türkiye’de yetişkinlerin sözel becerileri puanı 227’dir. OECD ortalaması ise 268’dir. Şekil 2.1’e bakıldığında Türkiye ortalaması OECD ortalamasının oldukça altında görülmektedir. Bulgulara göre Türkiye’deki yetişkinlerin uzun metinleri anlayabilme, bu metinleri analiz edebilme, birden fazla bilgiyi tanımlayabilme, yorumlama veya değerlendirebilme ve metin yapılarını ve edebi ifadeleri kullanarak çıkarım yapma düzeyleri düşüktür.

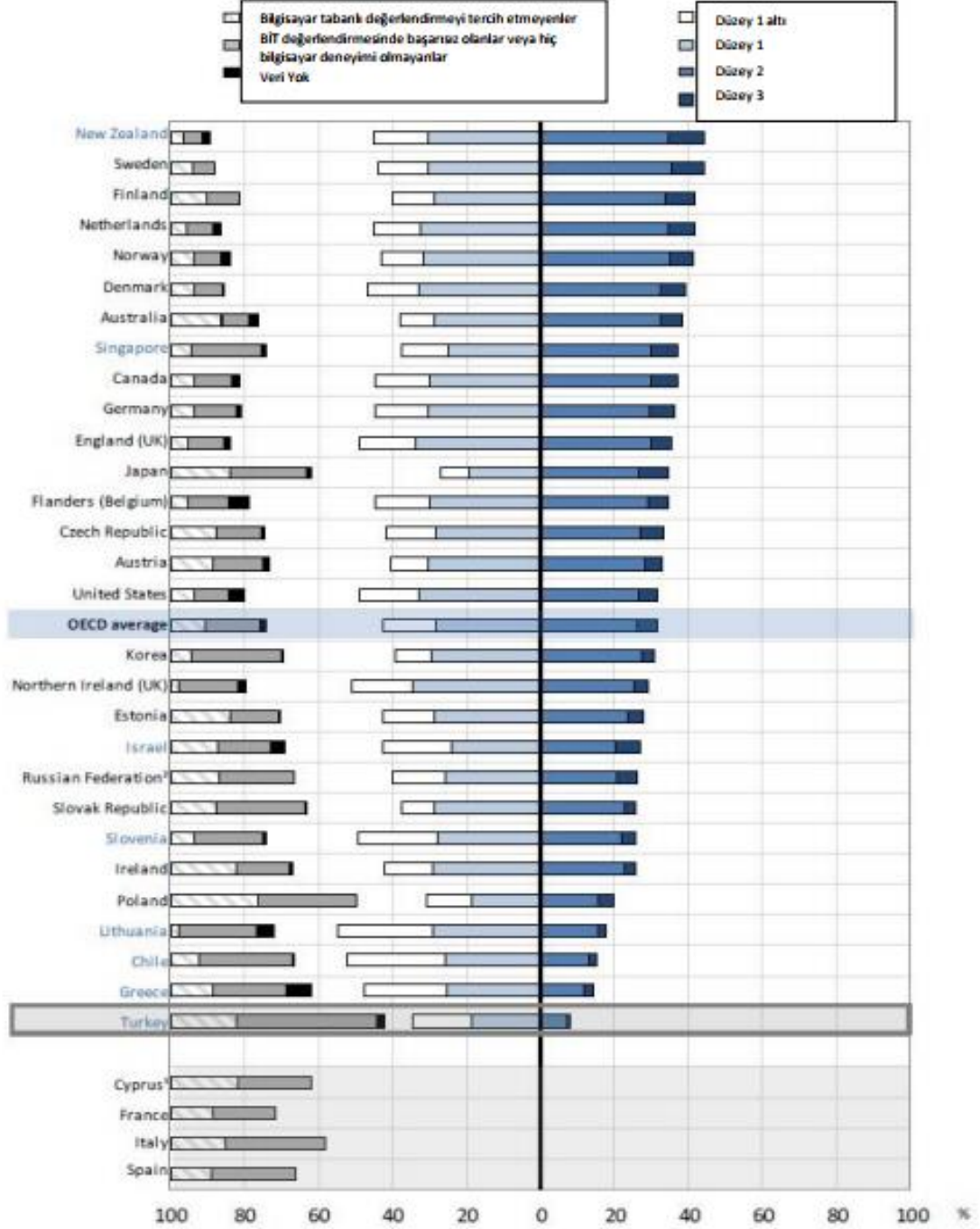
Şekil 2.2: Yetişkin Becerileri Araştırması Uluslararası Yetişkinlerde Sayısal Becerilerde Yeterlilikler

* Söz konusu şekilde farklı düzeylerde sergilenen yeterlilikler üzerinden elde edilen başarı sunulmuştur.

Kaynak: OECD (2016). *Skills Matter: Further Results from the Survey of Adult Skills, Country Note Turkey*

Türkiye’de yetişkinlerin sayısal becerileri puanı 219’dur. OECD ortalaması ise 263’dür. Türkiye ortalaması OECD ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. araştırmaya katılan ülkeler sayısal beceri puanlarına göre sıralandığında, Türkiye araştırmaya katılan ülkeler arasında sondan 3. sıradadır (Bkz. Şekil 2.2).

Şekil 2.3: Yetişkin Becerileri Araştırması Uluslararası Yetişkinlerde Teknoloji Zengin Ortamda Problem Çözme Becerisi Yeterlilikleri

* Söz konusu şekilde farklı düzeylerde sergilenen yeterlilikler üzerinden elde edilen başarı sunulmuştur.

Kaynak: OECD (2016). *Skills Matter: Further Results from the Survey of Adult Skills, Country Note Turkey*

Şekil 2.3'e göre yetişkinlerin çoğu teknoloji zengin ortamda problem çözme becerilerinde temel yeterlilikleri gösterememişlerdir. Türkiye'deki 16-65 yaş aralığındaki yetişkinlerin %8 'i bu alanda en yüksek 2 düzeyde yeterlilik göstermiştir. Yetişkinlerin yaklaşık % 40'ının hiçbir bilgisayar deneyimi olmadığını bildirdiği veya Bilişim Teknolojileri (BT) temel testinde başarısız olduğu görülmüştür. Bu durum da yetişkinlerin çoğunluğunun temel BİT becerilerinin olmadığı ve bu yüzden bu alanda başarısız olduğu görülmüştür.

PIAAC'tan elde edilen bilgiler Türkiye'de yetişkinlerin için bilgi toplumunun gerektirdiği becerilerden yoksun olduğunu, beceriler açısından OECD ülkelerine göre cinsiyetler arası en derin sayısal uçurumun bulunduğu, zorunlu eğitim sonrası yetişkinlerin beceri kazanamaması, yüksek eğitim ve becerilerin istihdam statüsüne etki etmediği göstermektedir. Bu noktada Türkiye'de yetişkin eğitiminin ele alınması hayati önem arz etmektedir. Yetişkin eğitiminin zaman ya da mekân açısından dezavantajlı tüm kesimlere sunulabilmesi için teknolojinin öneminin göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Bu bağlamda yetişkin eğitiminde kullanılan ve kullanılma potansiyeli yüksek yeni teknolojiler ele alınacaktır.

2.5. İlgili Araştırmalar

2.5.1. Dünyadaki Alanyazın Çalışmaları

Clarkson ve Zierl (2018) tarafından yapılan çalışmada EParenting: Yüksek Teknoloji Çocuk programı oluşturulmuş ve bu ortam ile dijital ebeveynlik farkındalığını boylamsal bir çalışma ile 3 yıllık sürede arttırmayı amaçlamaktadır. 9-14 yaş arası çocuğu bulunan ebeveynlerin dijital ebeveynlik rollerine yardımcı bir teknoloji kullanılmıştır. Yaklaşık 35.000 ebeveyne ulaşılmıştır. 3 yıl boyunca ebeveyn geri bildirimleri, dijital medyanın ebeveynlik aracı olarak nasıl kullanılacağına dair anlayışı olumlu yönde geliştirdiği, dijital medyanın fırsatlarının değerlendirilmesine dair daha olumlu görüşlerin oluştuğunu göstermiştir.

Huang, Chen ve Straubhaar (2018) Amerika Birleşik Devletleri'ndeki artan İnternet kullanım oranlarının, ebeveynlerin dijital erişimi ve kullanımı, dijital ebeveynlik özyeterliliğini; buna bağlı olarak ebeveyn-çocuk ilişkilerinin dinamiklerini araştırmıştır. İlgili

Çalışma, alışma grubu olarak, özellikle dezavantajlı topluluklar bağlamında, çocukların dijital yaşamlarını izleme, rehberlik etme ve düzenleme konusunda dijital ebeveynliği incelemiştir. Söz konusu araştırmada boşanmış aileler, evde İnternet erişim durumu, sosyo-ekonomik durumun ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz-yeterliliğini önemli ölçüde yordadığı bulunmuştur. Ayrıca, bu çalışmada ebeveynlerin çocuklarının okullarıyla ilgili etkinliklere katılmasının dijital ebeveynlik öz-yeterliklerini güçlü bir şekilde yordadığı grlmştir. Bununla birlikte, diğer sosyo-demografik faktörlerin (cinsiyet, eğitim, ırk/etnik köken), mobil İnternet erişiminin, ebeveynlerin eğitim beklentisinin ve ev ödevlerine ebeveynlerce verilen destek düzeyinin dijital ebeveynlik öz-yeterliklerini açıklamaya katkıda bulunmadığını sonucuna ulaşılmıştır.

Livingstone, Blum-Ross, Pavlick ve lafsson (2018) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerin dijital teknolojileri kullanım amaçları ve algıladıkları fırsatlar incelenmiştir. Çalışma sonucunda ebeveynlerin yaklaşık % 50'sinin İnternet'i dijital ebeveynlik sorumluluklarını desteklemek ayda bir kez de olsa kullandıkları belirlenmiştir. Ebeveynler İnternet'i genellikle eğitim, sağlık, sosyal alanlarda çocukları için uygun olabilecek fırsatları takip etmek için kullandığını belirtmektedir. Ayrıca söz konusu çalışmada ebeveynlerin, dijital ebeveynlik faaliyetleri cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek ve sosyo-ekonomik durumla ilişkili bulunmuştur.

Baker, Sanders ve Morawska (2017) tarafından yapılan araştırmada cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek ve sosyo-ekonomik durumun ebeveynlerin dijital teknolojileri kullanımındaki rolü incelenmiştir. Söz konusu çalışmada dijital kaynakların ve teknolojilerin kullanımında sosyo-ekonomik durumun önemli bir değişken olmadığı grlmştir.

Marsh, Downs ve Cranor (2017) tarafından yapılan çalışmada görüşmeler sonucunda, çocukların evrimii ortamlardaki etkileşimleriyle ilgili görülen dijital ebeveynlik yaklaşımları incelenmiştir. Bu araştırmada, uzman görüşmeleri sonucunda dijital ebeveynlik yaklaşımlarının; çocuğun evrimii ortamlardaki davranışlarını izlemek için kullanılan teknik ve teknik olmayan izleme yöntemleri; evrimii ortamlara sınırlı, çevrim-içi ortamlarda karşılaşılacak risklerle ilgili çocuğu korkutmak ve farkındalık kazandırmaktır.

Racz, Johnson, Bradshaw ve Cheng (2017) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerin denetleyici dijital ebeveynlik rolünün kapsamı ve içeriği araştırılmıştır. Söz konusu çalışmada ebeveynlerin çocuklarını meknsal olarak uzakta olduklarında mobil cihazlar ve anlık mesajlarla denetlediği, ebeveynlerin çocuklarının nerede ve kiminle olduğunu araştırdıkları belirlenmiştir. Ayrıca ebeveynlerin çoğunun sosyal medya ortamlarında çocuklarıyla arkadaş olduğu ve çocuklarının paylaşımlarını denetledikleri grlmştir. Çocukların ise genellikle ebeveynlerin dijital ortamlardaki denetleyici arabulucu rolünden kurtulmanın yollarını aradığı belirtilmiştir.

Nikken ve Jansz (2014) tarafından yapılan çalışmada İnternet kullanımında dijital ebeveynlik arabuluculuğu leği geliştirilmiştir. Çalışma, 2-12 yaşları arasında çocukları olan 792 Hollandalı ebeveynlerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda yapılan çalışmalar, geçerli ve güvenilir bir ölçek alanyazına kazandırıldığını göstermektedir. Ayrıca, alışma ebeveynlerin televizyon ve video oyunları için aldıkları koruyucu nlemleri İnternet kullanımı için de benzer şekilde uygulamaya çalıştıklarını ortaya koymuştur. Çalışmada ebeveynlik arabuluculuğunda “birlikte kullanım”, “etkin arabuluculuk” ve “kısıtlayıcı arabuluculuk”, “denetim” ve “teknik destek” boyutlarının önemli olduğu vurgulanmıştır. Ek olarak, ebeveyn arabuluculuğu; çocuğun yaşı ve evrimii ortamlarda (rneğin dijital oyun, sosyal medya ortamları) sergilediği davranışlar, evdeki bilgisayar sayısı, ebeveynlerin cinsiyeti, eğitim düzeyi ve ebeveynlerin bilgisayar/İnternet kullanım yeterlikleritarafından anlamlı şekilde yordanmıştır.

2.5.2. Türkiye’deki Alanyazın alışmaları

İnan-Kaya, Mutlu-Bayraktar ve Yılmaz (2018a) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın amacı, ebeveynlerin dijital ebeveynlik yaklaşımlarına yönelik tutumlarının ölçülmesi amacıyla geçerli ve güvenilir bir lme aracı geliştirmektir. Çalışmaya İstanbul’da yaşayan ve 6-18 yaşları arasında çocuğu bulunan 355 ebeveyn katılmıştır. Araştırma sonucunda “Dijital Medyanın Etkili Kullanımını Onaylama” ve “Dijital Medya Risklerinden Koruma” olarak iki alt boyuta sahip Dijital Ebeveynlik Tutum leği’nin geçerli ve güvenilir bir lme aracı olduğu sonucuna varılmıştır.

İnan-Kaya, Mutlu-Bayraktar ve Yılmaz (2018b) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın amacı, ebeveynlerin dijital risklere ve bu risklere yönelik tedbir almak konusunda kendilerini ne kadar yeterli gördüklerine dair algılarının ve dijital ebeveynlik farkındalığı kazanmak için bilgiye ihtiyaç duydukları konuların incelenmesidir. Bu amaçla, 10-18 yaş arasında çocuğa sahip 79 ebeveyninden veriler toplanmıştır. Çalışmanın sonuçları, ebeveynlerin çevrim-içi riskler ve alınacak önlemler konusunda bilgi düzeylerinin iyi düzeyde olduğunu düşündüklerini, nitel boyutta ise dijital ebeveynlik stratejileri, çevrim-içi riskler fırsatlar ile ilgili daha ayrıntılı bilgiye ihtiyaç duydukları görülmüştür.

Sırakaya ve Seferoğlu (2018) tarafından yapılan çalışmada çocukların çevrim-içi ortamlarda karşılaştıkları risklerin, güvenli İnternet kullanımı ve dijital ebeveynlik kavramlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca çalışmada güvenli İnternet kullanımı konusunda çocuklara ve ailelere öneriler sunulmuştur. Çalışma sonuçlarına göre çocuklar çevrim-içi ortamlarda “pasif, etkileşen, gerçekleştiren ve aşırı kullanan” rollerinde “içerik kaynaklı, iletişim kaynaklı, ticari kaynaklı ve cinsel kaynaklı” risklerle karşılaşmaktadırlar. Çevrim-içi ortamlarda çocukların karşılaştığı riskler siber zorbalık ve İnternet bağımlılığı başlıkları altında yoğunlaşmaktadır. Bu risklerden korunmak ve çevrim-içi fırsatları değerlendirebilmek için dijital ebeveynlik kavramının çok önemli olduğu vurgulanmıştır.

Yaman (2018) tarafından gerçekleştirilen doktora tez çalışmasında amaç, dijital ebeveynlik yeterlik ve göstergelerinin ortaya konması, bu yeterlik ve göstergelerden yola çıkılarak oluşturulan dijital ebeveynlik öz yeterlikleri ile ilgili bir ölçek aracılığı ile Türkiye’deki ebeveynlerin çeşitli değişkenler durumunun incelenmesidir. Çalışma sonucunda 38 maddeden oluşan ve üç faktörlü (dijital okuryazarlık, dijital güvenlik ve dijital iletişim) bir yapıda olan dijital ebeveynlik öz yeterlilik ölçeği geliştirilmiştir. Ayrıca söz konusu çalışmada Türkiye’deki ebeveynlerin sırasıyla dijital güvenlik, dijital okuryazarlık ve dijital iletişim boyutlarında yeterli gördüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Toran, Ulusoy, Aydın, Deveci ve Akbulut (2016) tarafından yapılan çalışmada çocukların dijital oyun tercihlerinde annelerinin arabuluculuk rolü incelenmiştir. Bu amaç bağlamında söz konusu araştırmada çocukların dijital oyunları kullanımına ilişkin annelerin görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nitel yöntemle desenlenen araştırma beş yaşında çocuğu olan ve çocuğu anasınıfına devam eden anneler ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın sonuçlarına göre çocukların ilgileri, annelerin kendilerine ya da ev işlerine zaman ayırması, oyun aracı olarak kolaylıkla kullanılması ve özellikle eğlenceli olması dijital oyunların tercih edilme nedenleri arasında görülmektedir.

Yurdakul, Dönmez, Yaman ve Odabaşı (2013) tarafından yapılan çalışmada günümüzde dijital ebeveynlik kavramı incelenmiş, tanımlanmış ve dijital ebeveynlere ait roller belirlenmiştir. Söz konusu çalışmaya göre, dijital dünyada çocuklar açısından riskler ve fırsatlar konusunda son derece hassas bir denge vardır ve ebeveyn arabuluculuğu bu dengeyi sağlamak için önemli bir kavramdır. Çünkü riskleri engelleme çabaları dijital dünyanın fırsatlarına erişimi engelleyebilir. Bu çalışmada, alanyazında bulunan İnternet ebeveynliği, çevrim-içi ebeveynlik ve dijital ebeveynlik kavramları incelenmiştir. Söz konusu çalışmaya göre iyi bir dijital ebeveyn, dijital okuryazarlık, farkında olma, kontrol, etik ve yenilikçilik olarak belirlenen rollere uygun şekilde davranan ebeveynlerdir. Ek olarak günümüzde ebeveynler artık dijital ebeveyn olmak zorundadır.

2.6. Alanyazın Özeti ve Çıkarımlar

Alanyazın incelendiğinde dijital ebeveynliği ele alan ölçme aracı geliştirmeye/uyarlama yönelik (Baker, Sanders, & Morawska, 2017; Clarkson & Zierl, 2018; Huang, Chen, & Straubhaar, 2018; İnan-Kaya, Mutlu-Bayraktar, & Yılmaz, 2018; Livingstone, Blum-Ross, Pavlick, & Ólafsson, 2018; Racz, Johnson, Bradshaw, & Cheng, 2017; Yaman, 2018); araştırma temelli (İnan-Kaya, Mutlu-Bayraktar, & Yılmaz, 2018; Toran, Ulusoy, Aydın, Deveci, & Akbulut, 2016) ve derleme çalışmaların (Sırakaya & Seferoğlu, 2018; Yurdakul, Dönmez, Yaman, & Odabaşı, 2013) bulunduğu görülmektedir.

Söz konusu çalışmalarda dijital ebeveynlik rolleri, dijital ortamlarda ebeveynlerin ve çocukların algıladıkları fırsatlar ve riskler, ebeveynlerin dijital ebeveynlik bağlamında teknoloji kullanım durumları, dijital ebeveynlik öz-yeterlikleri ve bunların demografik ve sosyo-ekonomik değişkenlere göre farklılaşması incelenmiştir.

Sosyo-demografik ve sosyo-ekonomik değişkenlerin dijital ebeveynlik yeterliği, farkındalığı üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Ek olarak Türkçe alanyazında ölçek geliştirme ve uyarlamaya yönelik çalışmaların çok fazla olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla

dijital ebeveynlik kavramıyla ilgili ölçek geliştirme/uyarlama çalışmalarına gereksinim duyulduğu düşünölmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölüm, araştırma modeli, katılımcılar, veri toplama araçları, verilerin toplanması süreci, verilerin analiz edilmesi ile ilgili ayrıntıları içermektedir.

3.1. Araştırma Modeli

Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğunun belirlenmesi amacıyla yürütülen bu araştırma, ebeveynlerin ilgili konudaki mevcut durumu demografik değişkenlere göre incelendiği için tarama türündedir. Karasar'a (2005) göre tarama modeli, görüşlerin ve özelliklerin neden kaynaklandığından çok örneklemdeki bireylerin mevcut durumuna ve belirlenen özellikler bakımından nasıl dağıldığına odaklanmaktadır.

3.2. Katılımcılar

Bu araştırma, farklı sosyo-demografik özelliklere sahip ortaokul 5. ve 6. Sınıfta öğrencisi olan ebeveynler, amaçlı ve uygun örneklem yöntemi ile seçilerek gerçekleştirilmiştir. Çalışmada toplam 1200 adet basılı form hazırlanmıştır. Bu formların 912'sine ebeveynler yanıt vermeyi kabul etmiştir ve doldurmuştur. Araştırmanın birinci ve ikinci aşamasında toplamda ankete yanıt verme oranı %76'dır. Tüm kayıp ve uç değer içeren yanıtlar çıkarıldığında ise toplamda 511 kişiye ait veri ile analizler yapılmıştır.

Araştırma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada ölçek uyarlama süreci için veri toplanmış ve ölçeğin geçerlik ve güvenirliği hesaplanmıştır. Birinci aşamada çalışmaya katılan katılımcıların demografik özellikleri Tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3.1: İlk Aşamada Çalışmaya Katılan Katılımcılara Ait Demografik Veriler

	Seçenekler	f	%
Cinsiyet	Kadın	121	71.2
	Erkek	49	28.8
Yaş	Min=28, Maks=75, $\bar{X}$ = 39.41; SS= 6.30		
Eğitim durumu	İlkokul	28	16.5
	Ortaokul	23	13.5
	Lise	78	45.9
	Lisans	36	21.1
	Lisansüstü	5	3.0

Tablo 3.1 incelendiğinde, çalışmaya birinci aşamada katılan katılımcıların % 71.2’si kadın, % 28.8’i erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 39.41’dir. Katılımcıların eğitim düzeyi çoğunlukla lisedir (%45.9).

İkinci aşamada çeşitli demografik değişkenlere göre ebeveynlerin arabuluculuk düzeyleri ve dijital veri güvenliği farkındalıkları incelenmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında çalışmaya katılan katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2: İkinci Aşamada Çalışmaya Katılan Katılımcılara Ait Demografik Veriler

	Seçenekler	f	%
Cinsiyet	Kadın	192	56.3
	Erkek	149	43.7
Yaş	Min=23, Maks=74 , $\bar{X}$ =39.66; SS= 7.685		
Eğitim durumu	İlkokul	173	50.7
	Ortaokul	78	22.9
	Lise	69	20.2
	Ön Lisans ve Lisans	21	6.2

Tablo 3.2 incelendiğinde, çalışmaya ikinci aşamada katılan katılımcıların % 56.3’ü kadın, % 43.7’si erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 39.66’dır. Katılımcıların eğitim düzeyi çoğunlukla ilkokuldur (%50.7).

3.3. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu; araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Bu formda 6 maddelik birinci bölümde katılımcılara; cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, gelir durumu, çocuğunun cinsiyeti sorulmuştur. Teknoloji kullanım durumlarının sorulduğu ikinci bölümde ise toplamda 7 madde yer almaktadır.

Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği; orijinali Nikken ve Jansz (2014) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması bu çalışma bağlamında gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin orijinalinde gerçekleştirilen ölçek geliştirme çalışmasında, 2 ila 12 yaş arasındaki 792 Hollandalı çocuğun ebeveynlerinden veriler toplanmıştır. Orijinal ölçek 5 alt boyut ve 20 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlar şu şekildedir: *Active mediation, co-use, restrictive mediation general, restrictive mediation content specific ve supervision*. Ölçekte yer alan maddeler beşli Likert tipindedir ("Kesinlikle Katılıyorum (5)", "Katılıyorum (4)", "Kararsızım (3)", "Katılmıyorum (2)", "Kesinlikle Katılmıyorum (1)"). Nikken ve Jansz (2014) tarafından yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları sonucunda orijinal ölçeğin alanda kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı olduğu sonucuna varılmıştır. Ölçeğin bu çalışma kapsamında hesaplanan Cronbach' alpha katsayısı 0.916 şeklindedir.

Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı Ölçeği: Bu ölçek Yılmaz, Şahin ve Akbulut (2015) tarafından geliştirilmiştir. Tek boyuttan oluşan ölçeğin tamamı olumlu ifadeler içermektedir. Dijital veri güvenliği farkındalığına ilişkin 32 maddeden oluşan ölçekteki ifadeler beşli Likert tipindedir ("Kesinlikle Katılıyorum (5)", "Katılıyorum (4)", "Kararsızım (3)", "Katılmıyorum (2)", "Kesinlikle Katılmıyorum (1)"). Ölçekten alınan toplam puan arttıkça dijital veri güvenliği farkındalığı da artmaktadır. Ölçeğin bu çalışma kapsamında hesaplanan Cronbach' alpha katsayısı 0.971 şeklindedir.

3.4. Verilerin Toplanması Süreci ve Verilerin Analizi

Veriler ile yüz yüze görüşülüp, çalışmayla ilgili bilgi verilerek basılı formda veri toplama araçları uygulanmıştır. Basılı formda toplanan veriler dijital ortama aktarılmıştır.

Çalışma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşama ölçek uyarlama, ikinci aşama uyarlanmış ölçek ile tarama çalışması yapılması aşamasıdır.

Birinci aşamada ölçek uyarlama çalışması yapılmıştır. Bu aşamada Türkçe'ye çevrilen Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği, iki farklı dil uzmanına sunularak her bir maddenin çevirisi hakkında görüş ve önerileri alınmıştır. Bu aşamadan sonra dil geçerliği için yaklaşık 2 haftalık arayla İngilizce öğretmenliği yapan ebeveynlere ölçeğin önce İngilizce formu uygulanmıştır. 15 gün sonrada ölçeğin Türkçe formu uygulanmıştır. Katılımcıların ilk ve ikinci uygulamadaki cevapları eşleştirilmiştir ve dilsel eşdeğerliğin (dil geçerliği) tespiti yönelik korelasyon analizleri yapılmıştır.

Ölçeğin uyarlama çalışması için yapı geçerliliği ve madde analizlerine ilişkin analizleri yapılmıştır. Çalışmanın bu aşamasında toplanan veriler sadece ölçek uyarlama analizleri için kullanılmış olup, araştırmanın ikinci aşamasında kullanılmamıştır. Verilerinin çözümlenmesinde SPSS 18.0 ve LISREL 8.0 kullanılmıştır. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu ölçeğinin geçerlik çalışmaları kapsamında yapı ve kapsam geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliği içineçimlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Kapsam geçerliliği için uzman olarak belirlenen kişilerin görüşü alınmıştır. Güvenirlik çalışmaları için Cronbach' alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır.

Çalışmanın ikinci aşamasında ise araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yapılarak uyarlanan ölçek 341 tane 5. ve 6. Sınıfta öğrenim gören çocuğu olan ebeveyne uygulanmıştır. Bu aşamada verilerinin çözümlenmesinde SPSS 18.0 kullanılmıştır. Analizlerde bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma boyunca yapılan analizler ve alt problemlere göre kullanılan analiz yöntemleri Tablo 3.3'te verilmiştir.

Tablo 3.3: Araştırmada Kullanılan Analizler

Araştırma Aşamaları	Alt Problemler/Demografik Özellikler	Veri Analizi
Birinci Aşama: Ölçek Uyarlama	1. Türkçe'ye uyarlanan Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği'nin geçerliği ve güvenirliği nasıldır?	Betimsel İstatistikler Aritmetik Ortalama Standart sapma Dilsel Eşdeğerlik Pearson Korelasyon Testi Yapı Geçerliği Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) İç Tutarlılık Analizi Cronbach' Alpha Madde-Toplam Puan Korelasyonu Pearson Korelasyon Testi Ayırt Edicilik Testi İlişkisiz Örneklemeler (Bağımsız Gruplar) t-testi
		T testi
		Tek yönlü ANOVA
		T testi
		Tek yönlü ANOVA
		Tek yönlü ANOVA
		Tek yönlü ANOVA
		Pearson Korelasyon Testi
İkinci Aşama: Tarama Çalışması	2. Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ebeveynlerin cinsiyetine göre farklılaşmakta mıdır?	T testi
	3. Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ebeveynlerin yaş düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?	Tek yönlü ANOVA
İkinci Aşama: Tarama Çalışması	4. Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri çocuğun cinsiyetine göre farklılaşmakta mıdır?	T testi
	5. Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ebeveynlerin eğitim düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?	Tek yönlü ANOVA
	6. Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ebeveynlik rolüne (anne, baba, diğer) göre farklılaşmakta mıdır?	Tek yönlü ANOVA
	7. Çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ebeveynlerin teknoloji kullanım durumuna (İnternet kullanım deneyimi, günlük bilişim teknolojileri kullanım süresi) göre farklılaşmakta mıdır?	Tek yönlü ANOVA
	8. Ebeveynlerin çocukların internet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ile dijital veri güvenliği farkındalığı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?	Pearson Korelasyon Testi

BÖLÜM IV

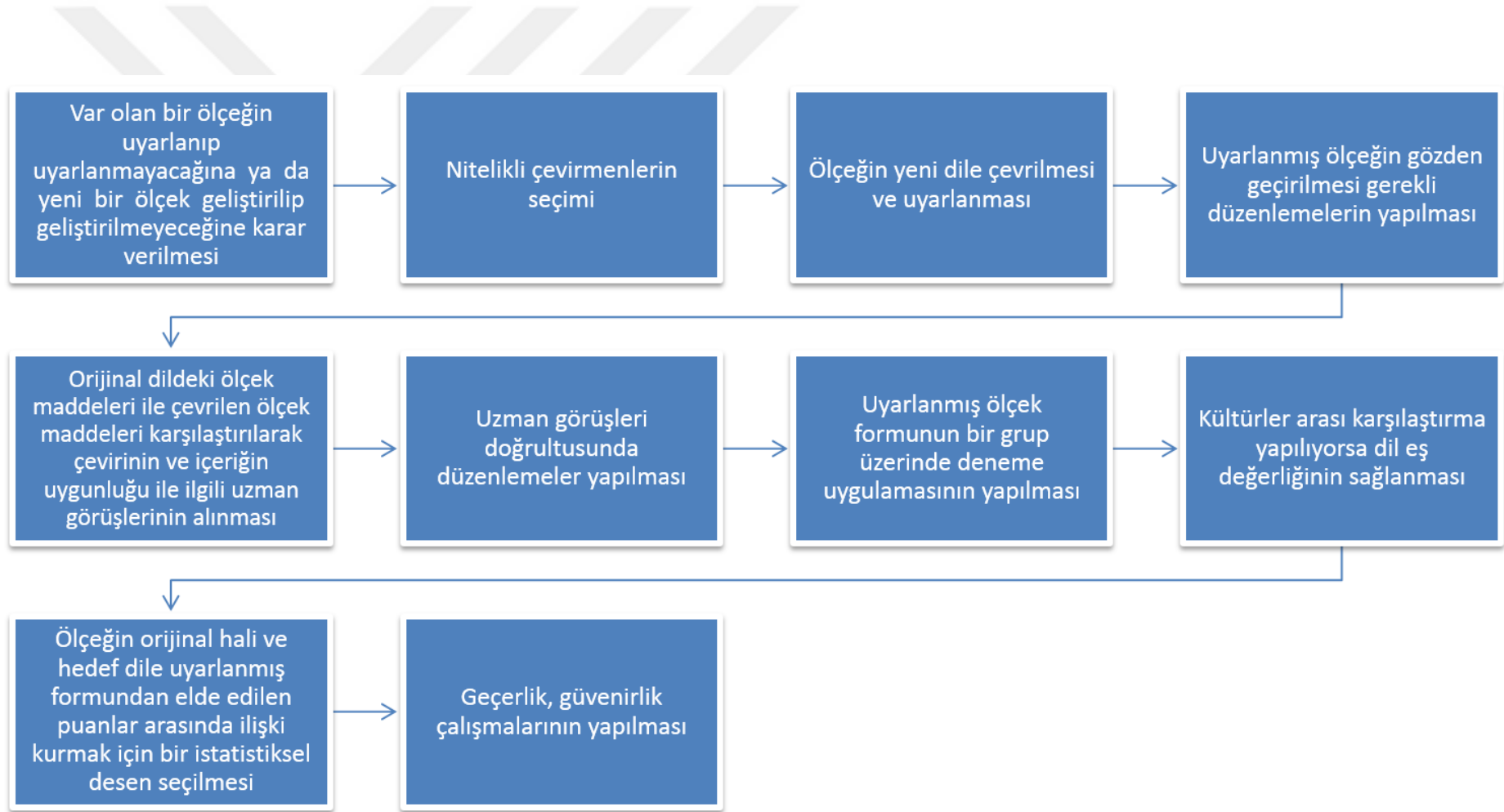
BULGULAR

Bu bölüm, araştırmada elde edilen bulguları, birinci ve ikinci aşama olarak sırasıyla içermektedir.

4.1. Ölçek Uyarlama Süreci ve Bu Süreçle İlgili Bulgular (1. Aşama)

4.1.1. Ölçek Uyarlama Süreci ve Kapsam Geçerliği Çalışmaları

Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği uyarlama süreci sekiz aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalarda takip edilen işlem adımları Şekil 4.1’de sunulmuştur.

Şekil 4.1: Ölçek Uyarlama Süreci

**Bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen ölçek uyarlama süreci Hambleton ve Patsula (1999) (akt. Candan & Gencel, 2015, 74-75) tarafından önerilen ölçek uyarlama aşamalarından yararlanılarak oluşturulmuştur.*

Birinci aşamada ölçek uyarlama çalışması yapılmıştır. Bu aşamada Türkçe'ye çevrilen Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği, iki farklı dil uzmanına sunulurken her bir maddenin çevirisi hakkında görüş ve önerileri alınmıştır. Bu uzmanlar İngilizce Öğretmenliği yapmakta ve aynı zamanda Doktora öğrenimi tamamlamak üzeredir. Daha sonra ikisi Türkiye'de Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri alanında lisansını, Amerika'da Educational and Instructional Technology alanında yüksek lisans ve doktorasını, diğeri ise Türkiye'de İngilizce Öğretmenliği alanında lisansını, Amerika'da Educational and Instructional Technology alanında yüksek lisans ve doktorasını tamamlayan üç uzmandan hem dil hem de içerik açısından görüş alınmıştır. Son olarak iki uzmandan (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri alanında lisansını, yüksek lisans ve doktorasını tamamlamış) içerik açısından görüş alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda bazı maddelerin ifade ediliş biçimleri değiştirilmiştir. Bazı maddelerde ise içerik açısından düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler gelişen teknolojilerin de ölçek maddelerine yansıtılması yönündedir. Bu aşamadan sonra dil geçerliği için 15 gün arayla İngilizce öğretmenliği yapan ebeveynlere ölçeğin önce İngilizce formu daha sonra Türkçe formu uygulanmıştır. İlk uygulamaya katılan 13 İngilizce öğretmeninden 12 tanesi ikinci uygulamaya da katılmıştır. Katılımcıların ilk ve ikinci uygulamadaki cevapları eşleştirilmiştir ve dilsel eşdeğerliğin (dil geçerliği) tespiti yönelik korelasyon analizleri yapılmıştır.

Ölçeğin uyarlama çalışması için yapı geçerliliği ve madde analizlerine ilişkin analizleri yapmak üzere ise düzenlenen Türkçe Form araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yapılarak 170 tane 5. ve 6. Sınıfta öğrenim gören çocuğu olan ebeveyne uygulanmıştır. Bu aşamada, çalışmaya katılan tüm katılımcılara çalışmanın amacı ile ilgili yönergeler verilmiş olup gönüllü katılımı ile ilgili onayları imza ile teyit edilmiştir. Çalışmanın bu aşamasında toplanan veriler sadece ölçek uyarlama analizleri için kullanılmış olup, araştırmanın ikinci aşamasında kullanılmamıştır. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu ölçeğinin geçerlik çalışmaları için yapı ve kapsam geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliği için ağırlıklı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Kapsam geçerliliği için ise uzman görüşleri alınmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışmaları için Cronbach' alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Bu aşamada ölçeğe nihai hali verilmiştir.

4.1.2. Dilsel Eşdeğerliği ile İlgili Bulgular

Ölçeğin dil eşdeğerliğini test etmek için 2018-2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde İngilizce öğretmenliği yapan ve İnterneti aktif olarak kullanan çocuğu olan 13 kişiye 15 gün arayla önce ölçeğin Türkçe formu, sonra İngilizce formu gönderilmiştir. Ölçeğin Türkçe formuna cevap veren 1 kişi ölçeğin İngilizce formuna cevap vermemiştir. Bu nedenle nihai analiz 12 kişiyle yapılmıştır. Ölçek maddelerinin Türkçe ve İngilizce maddeleri (çevirileri) aritmetik ortalama ve standart sapma katsayıları Tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1: Ölçek Maddelerinin İngilizce ve Türkçe Aritmetik Ortalamaları

Maddeler	Uygulama	Aritmetik Ortalama	SS
M1	Türkçe	4.78	0.441
	İngilizce	4.89	0.333
M2	Türkçe	4.56	0.527
	İngilizce	4.78	0.441
M3	Türkçe	4.78	0.441
	İngilizce	4.67	0.500
M4	Türkçe	4.56	0.527
	İngilizce	4.56	0.527
M5	Türkçe	4.33	0.707
	İngilizce	4.78	0.441
M6	Türkçe	4.56	0.527
	İngilizce	4.67	0.500
M7	Türkçe	3.44	1.130
	İngilizce	3.89	1.269
M8	Türkçe	3.78	1.093
	İngilizce	4.22	0.972
M9	Türkçe	3.78	1.302
	İngilizce	4.22	0.972
M10	Türkçe	4.33	0.866
	İngilizce	4.22	0.667
M11	Türkçe	4.44	0.527
	İngilizce	4.44	0.726
M12	Türkçe	4.56	0.527
	İngilizce	4.56	0.726
M13	Türkçe	4.89	0.333
	İngilizce	4.89	0.333
M14	Türkçe	4.56	0.527
	İngilizce	4.44	0.726
M15	Türkçe	4.56	0.726
	İngilizce	4.33	0.866

M16	Türkçe	4.11	0.928
	İngilizce	3.89	1.364
M17	Türkçe	4.22	0.833
	İngilizce	3.67	1.500
M18	Türkçe	4.56	0.726
	İngilizce	4.44	0.882
M19	Türkçe	4.44	1.014
	İngilizce	3.78	1.563
M20	Türkçe	4.22	0.972
	İngilizce	3.78	1.302

Tablo 4.1’de dil geçerliği ile ilgili betimsel bulgulara her maddenin aritmetik ortalamalarının İngilizce ve Türkçe form için yakın değerler aldığı görülmektedir. Tablo 4.2’ye bakıldığında korelasyon analizi sonucunda ölçeğin İngilizce ve Türkçe formları arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı ilişki olduğu görülmüştür ($r= 0.944$, $p<0.01$). Ölçeğin orijinal ve Türkçe form puanları arasındaki korelasyonların birinci alt boyutu için 0.747; ikinci alt boyutu için 0.873; üçüncü alt boyutu için 0.760; dördüncü alt boyutu için 0.907 ve son alt boyutu için 0.858 olduğu bulunmuştur. Dolayısıyla, Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği’nin Türkçe formu dil geçerliği şartını sağlamaktadır.

Tablo 4.2: Ölçek Alt Boyutlarının İngilizce ve Türkçe Ölçek Maddeleri Arasındaki Korelasyonlar

Alt Boyutlar	Uygulama	Aritmetik Ortalama	SS	r
Doğrudan müdahale	Türkçe	31.73	3.04	0.747**
	İngilizce	31.18	2.71	
Ortak Kullanım	Türkçe	11.45	3.11	0.873**
	İngilizce	11.09	3.11	
Genel Kısıtlayıcı Müdahale	Türkçe	13.54	0.93	0.760**
	İngilizce	13.18	1.54	
Özel Bir İçerik ile İlgili Kısıtlayıcı Müdahale	Türkçe	17.00	3.41	0.907**
	İngilizce	17.81	2.14	
Denetim	Türkçe	12.81	2.96	0.858**
	İngilizce	13.00	2.32	
Toplam	Türkçe	85.45	11.25	0.944**
	İngilizce	86.00	10.56	

** $p<0.01$

4.1.3. Yapı Geçerliği

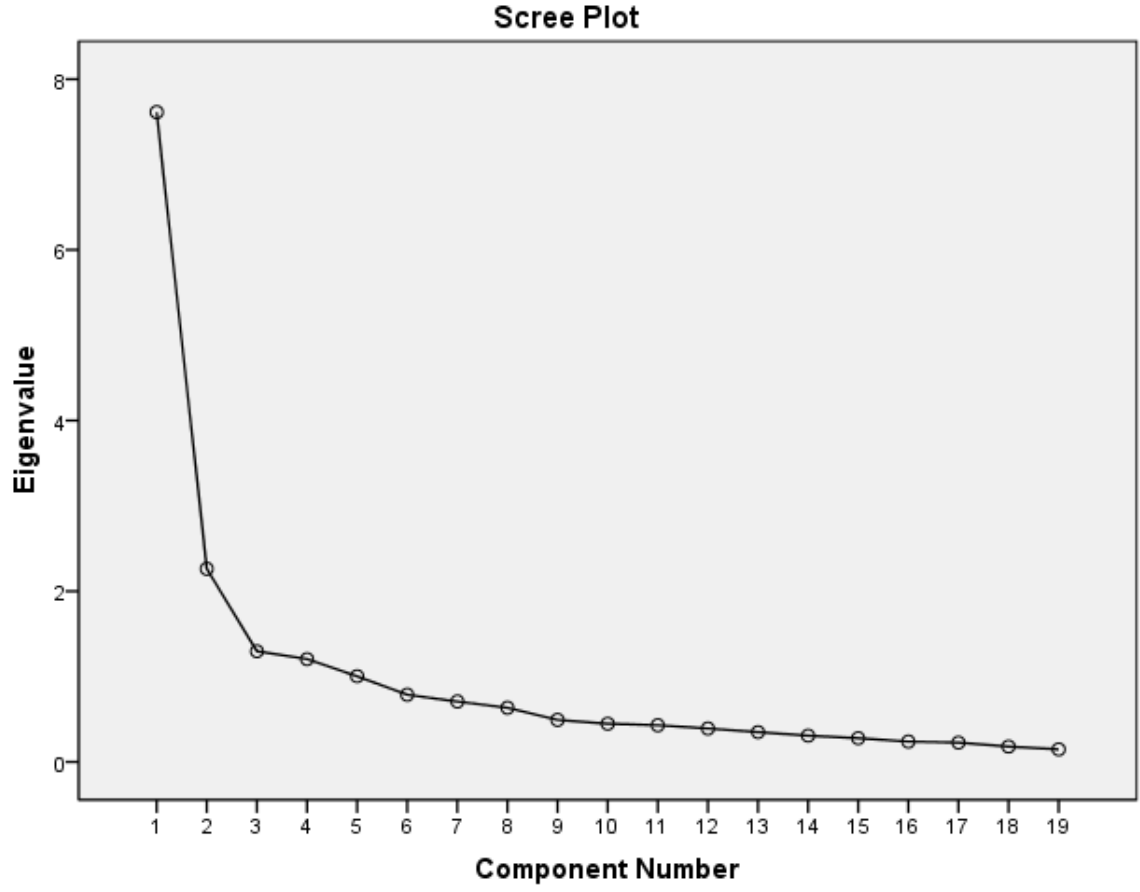
4.1.3.1. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)

Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği'ne açımlayıcı faktör analizi öncesinde verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin katsayısı (KMO) ve Bartlett küresellik testi ile incelenmiştir. Araştırmada KMO katsayısı 0.897, Bartlett's testinin ise anlamlı olduğu bulunmuştur. KMO değeri 0.60'dan büyük ve Bartlett testinin anlamlı olması ($\chi^2=1891.449$; $p<0.01$) faktör analizinin yapılabileceğini göstermektedir (Büyüköztürk, 2009).

Ölçeğin orijinal formunun 5 alt boyutta toplandığı için faktör analizi ilk aşamada 20 madde üzerinden bu doğrultuda yürütölmüştür. Maddelerin faktör yük değeri 0.30 olarak belirlenmiş ve yük değeri 0.30'dan düşük olan maddelerin ölçekten çıkarılması uygun görölmüştür (Büyüköztürk, 2009).

Yapılan açımlayıcı faktör analizinde faktör döndürme sonuçları incelendiğinde ilk faktörde 1-6. Maddelerin, ikinci faktörde 8-10. Maddelerin, üçüncü faktörde 11-13. Maddelerin; dördüncü faktörde 14-17. Maddelerin ve son faktörde 18-20. maddelerin daha yüksek değer verdikleri görölmüştür. Faktör yük değeri 0.30 üzerindedir. Ancak 7. Madde (7. E-postayı nasıl kullanacağına dair çocuğuma açıklama yaparım.) birden fazla faktörde 0.30'dan büyük değer verdiği için uzman görüşü de alınarak ölçekten çıkarılmıştır.

Ölçekte kalan 19 madde için analizler tekrar yapılmış ve çıktıları Şekil 4.2 ve Tablo 4.3'te sunulmuştur.

Şekil 4.2: Yığılma Grafiği (Scree Plot)

Şekil 4.2'ye göre ölçeğin öz değeri 1'den büyük 5 faktörde toplandığı görülmüştür.

Tablo 4.3:Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği Faktör Yükleri

Madde No	Faktör 1: Doğrudan müdahale	Faktör 2: Ortak Kullanım	Faktör 3: Genel Kısıtlayıcı Müdahale	Faktör 4: Özel Bir ile	Faktör 5: Denetim
M4	0.840				
M3	0.813				
M5	0.798				
M2	0.792				
M6	0.768				
M1	0.663				
M9		0.836			
M8		0.829			
M10		0.408			
M12			0.748		
M11			0.737		
M13			0.542		
M15				0.753	
M14				0.748	
M16				0.654	
M17				0.533	
M20					0.783
M19					0.737
M18					0.570
Açıklanan varyans					
Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Toplam
%23.73	%12.99	%12.91	%11.13	%9.67	%70.43

Tablo 4.3'e göre faktör yük değeri 0.30'dan düşük madde yoktur. Şekil 4.2'de görülen yığılma grafiği ve Tablo 4.3'e göre ölçek beş faktörlü bir yapıdadır. Önemli faktörlerden birincisi ölçeğe ilişkin varyansın %23.73'ünü, ikincisi %12.99'unu, üçüncüsü %12.91'ini, dördüncüsü %11.13'ünü sonuncusu ise %9.67'sini açıklamaktadır. Faktörlerin maddelerde açıkladığı toplam varyans %70.43'tür.

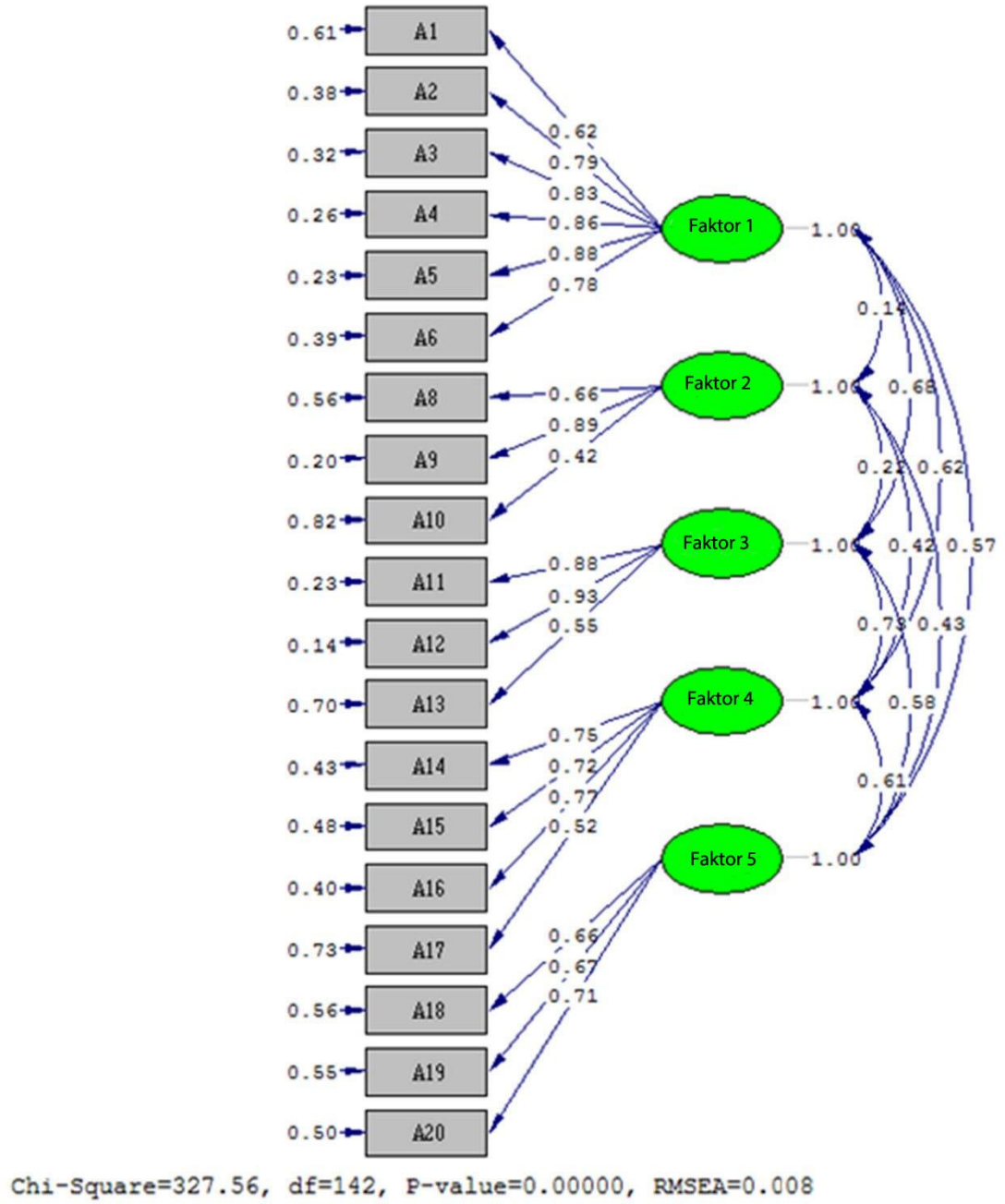
4.1.3.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği'nin faktöriyel geçerliliği için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA ile ilgili kabul edilebilir ve mevcut araştırmada hesaplanan uyum iyiliği katsayıları incelenmiştir. Bu çalışmada modelin RMSEA değeri 0.008'dir. Elde edilen değer kabul edilebilir bir uyum

göstermektedir (RMSEA<0.1). NFI 0.92, NNFI 0.94, CFI 0.95 olması modelin kabul edilebilir bir uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca modelin uyum indeksleri 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Yapılan doğrulayıcı faktör analizinde ölçek maddeleri ile ilişkili yapılar arasındaki standartlaştırılmış faktör yükleri bir madde 7. Madde dışında 0.30'dan (Büyüköztürk, 2009) büyüktür. Ayrıca t testi sonuçları da bu durumu desteklemektedir. Bu nedenle 7. Madde çıkarılarak doğrulayıcı faktör analizi yeniden yapılmıştır. Analiz öncesi uyum indeksleri tekrar incelenmiş ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizinde hesaplanan parametre değerleri Şekil 4.3'te verilmiştir.

Şekil 4.3:Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği'nin DFA Sonuçları

4.1.3. İç Tutarlılık Analizi: Cronbach' Alpha

Ölçeğin güvenirliği ile ilgili bulgular Tablo 4.4'te sunulmuştur.

Tablo 4.4:Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği'nin Cronbach' Alfa Katsayıları

Faktörler	Cronbach Alfa (α)
Doğrudan müdahale	0.907
Ortak Kullanım	0.752
Genel Kısıtlayıcı Müdahale	0.819
Özel Bir İçerik ile İlgili Kısıtlayıcı Müdahale	0.781
Denetim	0.718
Toplam	0.905

Tablo 4.4'e göre ölçeğin genelinin Cronbach' alfa katsayısı 0.905'tir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach' alfa katsayıları ise sırasıyla 0.907, 0.752, 0.819, 0.781, 0.718'dir. İç tutarlılık katsayılarının 0.70'den büyük olması ölçeğin güvenilirliği yeterli düzeyde olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2009). Bu bağlamda ölçeğin tamamının ve alt boyutların iç tutarlık katsayılarının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

4.1.4. Madde-Toplam Puan Korelasyonu

Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği düzeltilmiş madde-toplam korelasyon katsayılarının 0.211 ile 0.765 arasında farklılaştığı görülmüştür. Madde-toplam korelasyonunun pozitif ve yüksek olması, maddelerin benzer davranışları örneklediğini ve testin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Büyüköztürk'e (2009) göre madde-toplam korelasyon katsayılarının 0.20'den daha düşük maddelerin teste alınmaması gerektiği önerilmektedir. Mevcut böyle bir durum olmadığı için madde çıkarma işlemi yapılmamıştır.

4.1.5. Ayırt Edicilik Testi

Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği'nin güvenilirliğini tespit etmek için %27'lik alt-üst grup madde ortalamalarının karşılaştırılması ve farklılaşmanın t-testi ile belirlenmesine yönelik analizler yapılmıştır. Bu analizlerde farkların anlamlı çıkması ($p < 0.05$) testin iç güvenilirliğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. %27'lik alt-üst grup ayırt edicilik testi sonuçları Tablo 4.5'te sunulmuştur.

Tablo 4.5: %27'lik Alt-Üst Grup Ayırt Edicilik

Grup	n	$\bar{X}$	SS	t	sd	P
Üst %27	46	53.97	10.65	-19.846	90	0.000
Alt %27	46	86.91	3.61			

Tablo 4.5'e göre, mevcut çalışmada test toplam puanlarına göre %27'lik alt-üst gruplar arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür.

4.2. Tarama Süreci ve Bu Sürece İlişkin Bulgular (2. Aşama)

4.2.1. Ön Analizler

Analizler öncesinde verilerin normallik ve doğrusallık analizleri yapılmıştır. Bu analizlere bağlı olarak parametrik ya da non-parametrik analizlerin seçimi yapılmıştır. Araştırmada t testinin ve tek yönlü varyans analizinin uygulamaya ilişkin birtakım varsayımları test edilmiştir. Değişkenlere ait puanların basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmış ve değerlerin tümünün -1.5 ile 1.5 arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca bağımlı değişkene ait puanlar (ölçümler) en az aralık ölçeğindedir. Arabuluculuk puanı bağımlı değişkendir ve değişken sürekli veri tipindedir. İkinci varsayıma göre, puanlar bağımlı değişkende etkisi araştırılan faktörün her bir düzeyinde normal dağılım gösterir. Kolmogorov-Smirnov testi ile her alt problem için analizler yapılmış ve tümünde $p>0,05$ olduğundan normallik sağlanmıştır.

4.2.2. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Ebeveynlerin Cinsiyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeylerinin cinsiyete göre t testi sonuçları Tablo 4.6’da sunulmuştur.

Tablo 4.6: Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	P
Kadın	192	68.71	15.51	339	0.916	0.360
Erkek	149	67.17	15.37			

Tablo 4.6 incelendiğinde, ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir ($t(339)=0.916$, $p>0.05$). Cinsiyete göre ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanları arasında anlamlı fark bulunmasa da kadın ebeveynlerin puanları ($\bar{X}=68.71$) erkek ebeveynlerin puanlarından ($\bar{X}=67.17$) daha yüksektir.

4.2.3. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri

Ebeveynlerin Yaş Düzeylerine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeylerinin yaş düzeylerine göre ANOVA testi sonuçları Tablo 4.7’de sunulmuştur.

Tablo 4.7: Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Yaş Düzeylerine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Yaş Düzeyleri	N	$\bar{X}$	SS	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
20-30 Yaş	20	59.65	18.67	3468.93	3	1156.31	5,016	0.002	1-2
31-40 Yaş	201	70.45	14.45	77681.58	337	230.51			2-1;2-3
41-50 Yaş	93	65.07	15.66	81150.50	340				3-2
51 ve Üstü	27	66.44	16.02						-

Tablo 4.7 incelendiğinde, ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının yaş düzeylerine göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($F(3, 337)=5,016$, $p<0.05$). Yaş düzeylerine göre ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanları incelendiğinde 31-40 yaş arası ebeveynlerin puanlarının ($\bar{X}=70.45$) diğer yaş gruplarındaki ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. En düşük ebeveyn arabuluculuğu puanına sahip grubun ise 20-30 yaş arası ebeveynlerin olduğu yaş grubunun olması ise dikkat çekicidir.

4.2.4. Ebeveynlerin Çocuklarının İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Çocuklarının Cinsiyetine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeylerinin çocuklarının cinsiyetine göre t testi sonuçları Tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8: Ebeveynlerin Çocuklarının İnternet Kullanımındaki Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Çocuklarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Çocukların Cinsiyeti	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	p
Kadın	205	67.51	15.34	339	-0.771	0.441
Erkek	136	68.83	15.62			

Tablo 4.8 incelendiğinde, ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının çocuklarının cinsiyetine göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir ($t(339)=-0.771$, $p>0.05$). Çocuklarının cinsiyetine göre ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanları arasında anlamlı fark bulunmasa da kız çocuğa sahip ebeveynlerin puanları ($\bar{X}=67.51$) erkek çocuğa sahip ebeveynlerin puanlarından ($\bar{X}=68.83$) daha düşüktür.

4.2.5. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri

Ebeveynlerin Eğitim Düzeylerine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeylerinin eğitim düzeylerine göre ANOVA testi sonuçları Tablo 4.9’da sunulmuştur.

Tablo 4.9: Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Eğitim Düzeylerine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Eğitim Düzeyleri	N	$\bar{X}$	SS	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
İlkokul	173	65.47	15.76	3749.18	3	916.39	3.939	0.009	1-2
Ortaokul	78	72.34	12.39	78401.32	337	232.65			2-1
Lise	69	68.84	16.41	81150.50	340				-
Ön Lisans- Lisans ve Lisansüstü	21	70.47	16.58						

Tablo 4.9 incelendiğinde, ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının eğitim düzeylerine göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($F(3, 337)=3.939$, $p<0.05$). Eğitim düzeylerine göre ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanları incelendiğinde ortaokul eğitim düzeyindeki ebeveynlerin puanlarının ($\bar{X}=72.34$) diğer eğitim düzeylerindeki ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. En düşük ebeveyn arabuluculuğu puanına sahip grubun ise ilkokul eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin olduğu eğitim düzeyidir.

4.2.6. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Ebeveynlik Rolüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeylerinin ebeveynlik rolüne göre ANOVA testi sonuçları Tablo 4.10'da sunulmuştur.

Tablo 4.10: Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Ebeveynlik Rolüne Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ebeveynlik Rolü	N	$\bar{X}$	SS	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Anne	182	69.10	13.87	446.337	2	223.168	0.935	0.394	-
Baba	138	67.76	16.84	80704.168	338	238.770			-
Diğer*	21	66.14	18.69	81150.50	340				-

* Diğer: Dede, Anneanne, Babaanne, Abi, Abla, Amca, Hala, Dayı.

Tablo 4.10 incelendiğinde, ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının ebeveyn rolüne göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir ($F(2, 338)=0.935$, $p>0.05$). Ebeveynlik rolüne göre ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanları incelendiğinde; annelerin arabuluculuk puanlarının ($\bar{X}=69.10$) diğerlerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. En düşük ebeveyn arabuluculuğu puanına sahip grubun ise diğer grupta yer alan ebeveynlerin olduğu görülmektedir.

4.2.7. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri Ebeveynlerin Teknoloji Kullanım Durumuna Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeylerinin teknoloji kullanım durumuna göre ANOVA testi sonuçları Tablo 4.11 ve Tablo 4.12'de sunulmuştur.

Tablo 4.11: Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Teknoloji Kullanım Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

	N	$\bar{X}$	SS	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
1-3 yıl	183	65.8	15.78	1973.94	3	657.98	2.801	0.040	1-3
4-6 yıl	65	70.3	14.82	79176.56	337	234.95			-
7-9 yıl	34	71.8	11.22	81150.50	340				-
10 yıl ve üstü	59	70.0	16.42						-

Tablo 4.11 incelendiğinde, ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının İnternet kullanım deneyimlerine göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($F(3, 337)= 2.801, p<0.05$). İnternet kullanım deneyimlerine göre ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanları incelendiğinde 7-9 yıldır İnternet kullanan ebeveynlerin puanlarının ($\bar{X}=71.88$) diğer ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. En düşük ebeveyn arabuluculuğu puanına sahip grubun ise 1-3 yıl arası İnternet kullanım deneyime sahip ebeveynlerin olduğu görülmüştür.

Tablo 4.12: Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanlarının Günlük Bilişim Teknolojilerini Kullanım Süresine Göre ANOVA Testi Sonuçları

	N	$\bar{X}$	SS	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
1-3 saat	279	67.32	15.68	787.69	2	393,85	1.657	0.192	-
4-6 saat	42	70.85	14.63	80362.81	338	237.76			-
7 saat ve üstü	20	72.00	13.01	81150.50	340				-

Tablo 4.12 incelendiğinde, ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının günlük bilişim teknolojileri kullanım süresine göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir ($F(2, 338)=1.657, p>0.05$). Günlük bilişim teknolojileri kullanım süresine göre ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn

arabuluculuğu puanları arasında anlamlı farklılık görülme de; günlük 7 saat ve üzeri bilişim teknolojileri kullanan ebeveynlerin puanlarının ($\bar{X}=72.00$) diğer ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. En düşük ebeveyn arabuluculuğu puanına sahip grubun ise 1-3 saat arası günlük bilişim teknolojileri kullanım deneyime sahip ebeveynlerin olduğu görülmüştür.

4.2.8. Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Düzeyleri ile Ebeveynlerin Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı İlişkisine Yönelik Bulgular

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ile dijital veri güvenliği farkındalığı puanları arasındaki ilişkilere yönelik korelasyon testi sonuçları Tablo 4.13'te sunulmuştur.

Tablo 4.13: Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Puanları ile Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı İlişkisine Yönelik Korelasyon Testi Sonuçları

		1-Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu	2- Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı
1-Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu	İnternet Ebeveyn	1	
2- Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı	Güvenliği	0.421**	1

**p<0.01

Tablo 4.13 incelendiğinde, ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ile dijital veri güvenliği farkındalığı puanları arasında pozitif yönde, anlamlı ve orta düzeyde bir ilişki bulunduğu görülmüştür ($r=0.421$, $p<0.01$). Büyüköztürk'e (2009) göre 0.30-0.70 arası korelasyon katsayı değerleri orta düzeyde ilişkiye işaret etmektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölüm, araştırma bulgularına ait tartışma, sonuç ve önerileri içermektedir.

5.1. Tartışma

Bu araştırmanın amacı Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlamak ve ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını gerçekleştirmek ve ölçek ile bir tarama araştırması gerçekleştirmektir. Bu çalışma bağlamında, Nikken ve Jansz (2014) tarafından geliştirilen “Parental Mediation of Young Children's Internet Use Scale” Türkçe'ye uyarlanmıştır.

Ölçeğin Türkçeye çevrilmesi ve anlaşılır forma ulaştırmak için dil uzmanlarına ve alan uzmanlarına başvurulmuştur. Ölçeğin açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Güvenirlik için ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayılarına, madde toplam korelasyonu ve %27'lik alt-üst grup ayırt ediciliğine bakılmıştır. Ölçeğin uyarlama çalışması sonucunda 7. maddesi uzman görüşleri de alınarak ölçekten çıkarılmıştır. Yapılan uyarlama çalışması sonucunda 19 maddelik 5'li Likert Tipinde 5 alt boyutlu bir ölçek alanyazına kazandırılmıştır. Ölçek alt boyutları şu şekildedir: doğrudan müdahale, ortak kullanım, genel kısıtlayıcı müdahale, özel bir içerik ile ilgili kısıtlayıcı müdahale ve denetimdir.

Uyarlanan ölçek kullanılan tarama çalışmasında elde edilen araştırma bulguları ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark göstermediğini; bununla birlikte, kadın ebeveynlerin puanlarının erkek ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğunu göstermiştir. Alanyazın incelendiğinde ebeveynlerin iş dışı zamanlarında (evde) istirahat edebilmek için çocuklarının dijital teknolojileri kullanımına izin verdiği görülmektedir (Haines vd., 2013; Vaala, 2014). Cinsiyete bağlı olarak ebeveynlerin evdeki görev ve sorumluluklarının farklılaştığı söylenebilir. Bu bağlamda ebeveynlerin evdeki görev ve sorumlulukları ve arabuluculuk rolleri nitel çalışmalar ile derinlemesine incelenmelidir.

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının yaş düzeylerine göre anlamlı fark gösterdiği ve 31-40 yaş arası ebeveynlerin puanlarının diğer yaş gruplarındaki ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. En

düşük ebeveyn arabuluculuğu puanına sahip grubun ise 20-30 yaş arası ebeveynlerin olduğu yaş grubunun olması ise dikkat çekicidir. 20-30 yaş arası ebeveynlerin dijital yerli olarak adlandırılan teknolojinin içine doğan kuşak içinde olması ve çevrim-içi risklerin farkında olmaması ebeveyn arabuluculuğu puanlarını etkileyebilir. Öte yandan, Paus-Hasebrink vd.'e (2014) göre yaş; dijital medyaya erişim ve bu dijital teknolojilerin kullanımında ebeveynlerin arabuluculuk tutumlarının belirsiz/tutarsız olma durumunu etkileyebilmektedir. Ebeveynin yaşına bağlı olarak çocuklarının, ebeveynlerinin tutarlılık eksikliğinden yararlanmalarına ve dijital teknolojileri istedikleri zaman ve istedikleri yerde kullanmalarına neden olabilir.

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının çocuklarının cinsiyetine göre anlamlı fark göstermediği, bununla birlikte, anlamlı fark bulunmasa da kız çocuğa sahip ebeveynlerin puanlarının erkek çocuğa sahip ebeveynlerin puanlarından daha düşük olduğu bulunmuştur. Bu bulgunun nedenlerinden birinin kız ve erkek çocukların teknoloji kullanım durumları olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda yorum yapabilmek için gelecek çalışmalarda çocukların teknoloji kullanım durumlarının da irdelenmesi önemlidir.

Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının eğitim düzeylerine göre anlamlı fark gösterdiği ve ortaokul eğitim düzeyindeki ebeveynlerin puanlarının diğer eğitim düzeylerindeki ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ortaokul eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin arabuluculuk düzeylerinin diğer eğitim gruplarına göre daha yüksek olmasının nedenlerinden biri çalışmanın katılımcı grubunun özellikleri olabilir. Nikken ve Schols (2015) tarafından yapılan çalışmada ise düşük eğitilmiş ebeveynlere sahip çocukların, dijital cihazları kullanmak için daha fazla zaman harcadığı bulunmuştur. Bu çalışmada en düşük arabuluculuk puanı olan grup ilköğretim düzeyidir. Dolayısıyla bu çalışmanın bulgularının mevcut çalışmanın bulgularıyla örtüştüğü söylenebilir. Nikken ve Schols (2015) bu durumun nedeni eğitim düzeyine bağlı olarak ebeveynlerin dijital kullanım farkındalıklarının farklılığıdır.

Çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının ebeveyn rolüne göre anlamlı fark göstermediği, bununla birlikte annelerin arabuluculuk puanlarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. En düşük ebeveyn arabuluculuğu puanına sahip grubun ise diğer grupta yer alan ebeveynlerin olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının İnternet kullanım deneyimlerine göre anlamlı fark gösterdiği ve 7-9 yıldır İnternet kullanan ebeveynlerin

puanlarının diğer ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. En düşük ebeveyn arabuluculuğu puanına sahip grubun ise 1-3 yıl arası İnternet kullanım deneyime sahip ebeveynlerin olduğu görülmüştür. Çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu puanlarının günlük bilişim teknolojileri kullanım süresine göre anlamlı fark göstermediği; anlamlı farklılık görülmesi de günlük 7 saat ve üzeri bilişim teknolojileri kullanan ebeveynlerin puanlarının diğer ebeveynlerin puanlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. En düşük ebeveyn arabuluculuğu puanına sahip grup ise 1-3 saat arası günlük bilişim teknolojileri kullanım deneyime sahip ebeveynlerdir. Ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımında ebeveyn arabuluculuğu düzeyleri ile dijital veri güvenliği farkındalığı puanları arasında pozitif yönde, anlamlı ve orta düzeyde bir ilişki vardır.

5.2. Sonuç ve Öneriler

Yetişkin eğitimi kapsamında yer alan hedef grupların başında anne-babalar gelir. Bu bağlamda anne-baba eğitimi çalışmaları günümüz toplumunun geliştirilmesi ve gelecek nesillerin şekillendirilmesi açısından önem arz etmektedir. Anne-babaların 21. Yüzyılda ihtiyaç duyduğu eğitimlerin şekil değiştirmesi sonucu yeni yeterlik ve becerilerin anne-babalara kazandırılması bir gereklilik haline gelmiştir. Çocukların dijital teknolojileri etkin şekilde kullanması sonucu bazı çevrim-içi risklerle karşılaşması söz konusudur. Ebeveynler eğer bu konularda yeterli bilgi ve beceriye sahip değilse, söz konusu tehditlere müdahale şansı azalmaktadır. Elbette çocukların teknolojiiden tamamen soyutlanması ve dışında kalması mümkün değildir. Bu nedenle de ebeveyn arabuluculuğu kavramı dijital teknolojiler ve çocuk etkileşimini yönlendirmek için daha da önemli bir hale gelmiştir. Bu çalışmada ebeveynlerin ebeveyn arabuluculuğu konusunda eğitim ihtiyaçlarını tespit etmeye yönelik bir ölçek uyarlaması yapılması ve bu ölçeğin bir uygulaması ile yetişkin eğitimcilerin kullanımına sunulması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada sonuç olarak; ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımındaki arabuluculuk düzeylerini Türkçe'ye uyarlanan ölçekteki maddelerin hatasız ölçtüğü söylenebilir. Dolayısıyla bu çalışmada uyarlanan ebeveynlerin çocuklarının İnternet kullanımındaki arabuluculuk düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılabilir.

Bu çalışmada uyarlanan ölçek ebeveynlerin çocukların İnternet kullanımındaki arabuluculuk düzeyleri yapısını ölçmek için farklı çalışmalarda kullanılabilir. Bu durum mevcut ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik değerlerine katkı sağlayabilir. Ayrıca bu ölçeğin

farklı bölgelerde, kültürlere sahip ebeveynlere uygulanarak genellenebilir sonuçlar elde edilmesine katkı sağlanabilir.

Bu çalışma kapsamında ölçek uyarlama çalışması sonucunda elde edilen ölçek kullanılarak yapılan tarama çalışmasında ebeveynlerin çocuklarının İnternet kullanımındaki arabuluculuk düzeylerinin yaş düzeylerine, eğitim düzeylerine ve İnternet kullanım deneyimlerine göre farklılaştığı bulunmuştur. Ebeveynlere dijital ebeveynlik farkındalığı kazandırılması için düzenlenen eğitimlerde politika yapıcıların yaş düzeyi, eğitim düzeyi ve İnternet kullanım deneyimlerine göre farklılaşan bir yapıda planlama yapmaları önerilmektedir. Ayrıca çalışmada ebeveynlerin arabuluculuk puanları ile dijital veri güvenliği farkındalığı arasında pozitif ve anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu bağlamda ebeveynlerin çocuklarının İnternet kullanımı arabuluculuğu düzeylerini geliştirmek için dijital veri güvenliği farkındalıklarını geliştirmeye yönelik deneysel çalışmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Baker, S., Sanders, M. R., & Morawska, A. (2017). Who uses online parenting support? A cross-sectional survey exploring Australian parents' internet use for parenting. *Journal of Child and Family Studies*, 26(3), 916-927.
- Broekman, F. L., Piotrowski, J. T., Beentjes, H. W., & Valkenburg, P. M. (2016). A parental perspective on apps for young children. *Computers in Human Behavior*, 63, 142-151.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Candan, D. G., & Gencel, İ. E. (2015). Öğretme motivasyonu ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 72-89.
- Clarkson, A., & Zierl, L. (2018). An online parenting program grows digital parenting skills and parent-school connection. *Journal of Extension*, 56(5).
- Donald, F. R. & Ulla, G.F. (2003). Kids and the new millenium, a comprehensive analysis of children's media use. [<http://kaiserfamilyfoundation.files.wordpress.com/2013/01/kidsmedia-the-new-millennium-report.pdf>] web adresinden 11.09.2018 tarihinde indirildi.
- Duggan, M., Lenhart, A., Lampe, C., & Ellison, N. B. (2015). Parents and social media. *Pew Research Center*, 1-37.
- Durak, H. ve Seferoğlu, S. S. (2016). Siber zorbalık: eski bir toplumsal sorunla ilgili yeni tanımlamalar, bakışlar, değerlendirmeler. Görgün- Baran, A. ve Çakır, M. (Ed.) içinde *İnter-disipliner yaklaşımla gençliğin umudu toplumun beklentileri*, ss. 167-187. Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Forgays, D. K., Hyman, I., & Schreiber, J. (2014). Texting everywhere for everything: Gender and age differences in cell phone etiquette and use. *Computers in Human Behavior*, 31, 314-321.

- Haines, J., O'Brien, A., McDonald, J., Goldman, R. E., Evans-Schmidt, M., Price, S., et al. (2013). Television viewing and televisions in bedrooms: Perceptions of racial/ethnic minority parents of young children. *Journal of Child and Family Studies*, 22, 749–756.
- Hambleton, R.K. & Patsula, L. (1999). Increasing the validity of adapted tests: Myths to be avoided and guidelines for improving test adaptation practices. *Journal of Applied Testing Technology*, 1(1), 1-30.
- Huang, G., Li, X., Chen, W., & Straubhaar, J. D. (2018). Fall-behind parents? the influential factors on digital parenting self-efficacy in disadvantaged communities. *American Behavioral Scientist*, 62(9), 1186-1206.
- İnan-Kaya, G., Mutlu-Bayraktar, D., & Yılmaz, Ö. (2018a). Dijital ebeveynlik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (46), 149-173.
- İnan-Kaya, G., Mutlu-Bayraktar, D., & Yılmaz, Ö. (2018b). Digital parenting: Perceptions on digital risks. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 131-157.
- Kang, S., & Jung, J. (2014). Mobile communication for human needs: A comparison of smartphone use between the US and Korea. *Computers in Human Behavior*, 35, 376-387.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi (17. Baskı). *Ankara: Nobel Yayıncılık*.
- Lee, S., Tam, C. L., & Chie, Q. T. (2014). Mobile phone usage preferences: The contributing factors of personality, social anxiety and loneliness. *Social Indicators Research*, 118(3), 1205-1228.
- Lenhart, A., Duggan, M., Perrin, A., Stepler, R., Rainie, H., & Parker, K. (2015). *Teens, social media & technology overview 2015* (pp. 04-09). Pew Research Center.
- Lian, L., You, X., Huang, J., & Yang, R. (2016). Who overuses smartphones? Roles of virtues and parenting style in smartphone addiction among Chinese college

students. *Computers in Human Behavior*, 65, 92-99.

Livingstone, S., Blum-Ross, A., Pavlick, J., & Ólafsson, K. (2018). In the digital home, how do parents support their children and who supports them? Parenting for a digital future: survey report 1. [<http://blogs.lse.ac.uk/parenting4digitalfuture/2018/02/06/in-the-digital-home>] web adresinden 03.05.2019 tarihinde indirildi.

Lupton, D., Pedersen, S., & Thomas, G. M. (2016). Parenting and digital media: from the early web to contemporary digital society. *Sociology Compass*, 10(8), 730-743.

Marsh, A., Downs, J. S., & Cranor, L. F. (2017). *Experts' views on digital parenting strategies*. Carnegie Mellon University: Pittsburgh, PA.

Madden, M., & Zickuhr, K. (2011). 65% of online adults use social networking sites. *Pew Internet & American Life Project*, 1, 14.

Nikken, P., & Jansz, J. (2014). Developing scales to measure parental mediation of young children's internet use. *Learning, Media and technology*, 39(2), 250-266.

Nikken, P., & Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of child and family studies*, 24(11), 3423-3435.

Park, N., Kim, Y. C., Shon, H. Y., & Shim, H. (2013). Factors influencing smartphone use and dependency in South Korea. *Computers in Human Behavior*, 29(4), 1763-1770.

Paus-Hasebrink, I., Sinner, P. & Prochazka, F. (2014). *Children's online experiences in socially disadvantaged families: European evidence and policy implications*. London: EU Kids Online, LSE.

Pew Research Center (2014) Mobile technology fact sheet. [<http://www.pewinternet.org/fact-sheets/mobile-technology-fact-sheet>] web adresinden 10.09.2018 tarihinde indirildi.

Przybylski, A. K., & Weinstein, N. (2013). Can you connect with me now? How the presence of mobile communication technology influences face-to-face conversation quality. *Journal of Social and Personal Relationships*, 30(3), 237-246.

- Racz, S. J., Johnson, S. L., Bradshaw, C. P., and Cheng, T. L. (2017). Parenting in the digital age: urban black youth's perceptions about technology-based communication with parents. *Journal of Family Studies*, 23(2), 198-214.
- Rideout, V., & Hamel, E. (2006). *The media family: Electronic media in the lives of infants, toddlers, preschoolers and their parents*. Henry J. Kaiser Family Foundation.
- Salehan, M., & Negahban, A. (2013). Social networking on smartphones: When mobile phones become addictive. *Computers in Human Behavior*, 29(6), 2632-2639.
- Samaha, M., & Hawi, N. S. (2016). Relationships among smartphone addiction, stress, academic performance, and satisfaction with life. *Computers in Human Behavior*, 57, 321-325.
- Seferoğlu, S. S., Yıldız-Durak, H., Karaoğlu-Yılmaz, F. G., & Yılmaz, R. (2018). Bilgi güvenliği farkındalığı ve bilgi güvenliği politikalarıyla ilgili bir inceleme. B. Akkoyunlu, A. İşman ve H. F. Odabaşı (Ed.) içinde *Eğitim teknolojileri okumaları 2018*, (3. Bölüm, ss. 29-43). Pegem Yayıncılık.
- Sırakaya, M., & Seferoğlu, S. S. (2018). Çocukların çevrim-içi ortamlarda karşılaştıkları riskler ve güvenli internet kullanımı. B. Akkoyunlu, A. İşman ve H. F. Odabaşı (Ed). *Eğitim teknolojileri okumaları 2018*, (12. Bölüm, ss. 185-202). TOJET ve Sakarya Üniversitesi, Adapazarı.
- Statista (2016). Number of smartphone users worldwide from 2014 to 2019. [<https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide>] web adresinden 09.09.2018 tarihinde indirildi.
- Toran, M., Ulusoy, Z., Aydın, B., Deveci, T., & Akbulut, A. (2016). Çocukların dijital oyun kullanımına ilişkin annelerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, 24(5), 2263.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2018). Türkiye'nin internet kullanım alışkanlıkları - TÜİK 2018. [<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27819>] web adresinden 10.09.2018 tarihinde indirildi.

- Ulusoy, A., & Bostancı, M. (2014). Çocuklarda sosyal medya kullanımı ve ebeveyn rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*. doi: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2233>, (28), 559-572.
- Wartella, E., Rideout, V., Lauricella, A. R., & Connell, S. (2014). *Revised parenting in the age of digital technology: A national survey*. Report of the Center on Media and Human Development, School of Communication, Northwestern University.
- Vaala, S. (2014). The nature and predictive value of mothers' beliefs regarding infants' and toddlers' TV/video viewing: Applying the integrative model of behavioral prediction. *Media Psychology*, 17, 282-310.
- Valcke, M., Bonte, S., De Wever, B., & Rots, I. (2010). Internet parenting styles and the impact on internet use of primary school children. *Computers & Education*, 55(2), 454-464.
- Yaman, F. (2018). *Türkiye'deki ebeveynlerin dijital ebeveynlik öz yeterliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Yıldırım, C., & Correia, A. P. (2015). Exploring the dimensions of nomophobia: Development and validation of a self-reported questionnaire. *Computers in Human Behavior*, 49, 130-137.
- Yıldız-Durak, H. (2018). What would you do without your smartphone? Adolescents' social media usage, locus of control, and loneliness as a predictor of nomophobia. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(2), 151-163.
- Yıldız-Durak, H., & Seferoğlu, S. (2018). Factors associated with smartphone use and addiction among middle school students. *Journal of Educational Technology Theory and Practice*, 8(1), 1-23.
- Yıldız Durak, H., & Seferoğlu, S. S. (2019). Modeling of variables related to problematic social media usage: Social desirability tendency example. *Scandinavian Journal of Psychology*, 60(3), 277-288.
- Yılmaz, E., Şahin, Y. L., & Akbulut, Y. (2015). Dijital veri güvenliği farkındalığı ölçeğinin

geliştirilmesi. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 6(21), 23-40.

Yurdakul, I. K., Dönmez, O., Yaman, F., & Odabaşı, H. F. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(4), 883-896.

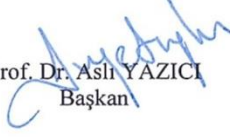
EKLER

Ek 1. Etik Kurul İzin Belgesi

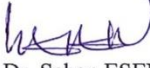
T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu
ONAY BELGESİ

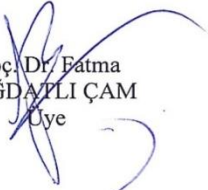
Protokol No:	2019-054
Araştırmanın Başlığı:	"Ebeveyn Arabuluculuğunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi "
Proje Yürütücüsü:	Aykut DURAK
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	22.03.2019
Karar Tarihi:	25.03.2019

Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Aslı YAZICI
Başkan

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Başkan Vekili

Prof. Dr. Şaban ESEN
Üye

Doç. Dr. Fatma
BAĞDATLI ÇAM
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Bilge SÜLAK AKYÜZ
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Fethi NAS
Üye

Ek 2. Ölçek Uyarlama İzin Belgesi

Scale adaptation study: request for permission

2018 TEZ X

Aykut Durak <aykdur78@gmail.com>
Alıcı: p.nikken

2 Eki 2018 Sal 21:18

Dear Peter Nikken,
I want to adapt your scale (Parental mediation of children's media use scale) to Turkish within the scope of my master thesis, which was consulted by Asst. Prof Dr. Hüseyin Kaygin. I want your permission in this regard.

Best regards

Your manuscript: Peter Nikken & Jeroen Jansz (2014) Developing scales to measure parental mediation of young children's internet use, Learning, Media and Technology, 39:2, 250-266

Nikken, Peter <PNikken@nji.nl>
Alıcı: ben

3 Eki 2018 Çar 12:30

İngilizce > Türkçe İletiyi çevir

İngilizce için kapat x

Dear Aykut Durak,
Thanks for your interest in our work. It goes without saying that you have our permission to use and adapt our scales for your work. Good luck in doing so.

Kind regards,
Prof. Dr. Peter Nikken

Lector Youth and media – Windesheim university of applied science
Professor Media, children and education – Erasmus School of History, Culture and Communication
Specialist Youth, media, education – Netherlands Youth Institute

T +31 30 2309409 (permanently redirected to mobile)
@peternikken

Mo, Th, Fr – Windesheim
Tu, We – Nij / EUR

Ek 3. Ölçek Kullanım İzin Belgesi

Aykut Durak <aykdur78@gmail.com>
Alıcı: eray_yilmaz, ylsa-hin, yavuzak-bulut

16 Nisan Sal 10:45 ☆ ↩ ⋮

Merhaba Sayın Hocam,
Ben Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yaşam Boyu Öğrenme ABD'de yüksek lisans öğrencisiyim.
"Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı Ölçeği'nizi atıf vererek yüksek lisans tez çalışmamda kullanmak istiyorum. Bu konuda izninizi rica ediyorum.

Saygılarımla

Eray YILMAZ <eray_yilmaz@yahoo.com>
Alıcı: ben

16 Nisan Sal 21:31 ☆ ↩ ⋮

Makale linki:
http://www.ajit-e.org/download_pdf.php?id=172&f=172_rev1.pdf

Dergideki sayının linki:
http://www.ajit-e.org/?menu=pages&q=issue_details&id=21

Doktora tezimde geliştirdiğimiz bu ölçeği kullanabilirsiniz. Linkleri yukarıda verdim. Araştırma sonunda bulgularınızı bu e-posta üzerinden paylaşırsanız memnun olacağım. Ayrıca öğretim elemanları için güvenilirlik ve geçerliliğe yönelik bir çalışma planlamıyoruz. Kolaylıklar..

Dr. Eray YILMAZ
Şehit Turgut Solak Fen Lisesi
Bilişim Teknolojileri Öğretmeni

Ek 4. Orijinal Ölçek: Parental Mediation of Young Children's Internet Use Scale

Nikken, P., & Jansz, J. (2014). Developing scales to measure parental mediation of young children's internet use. *Learning, Media and Technology*, 39(2), 250-266.

Factors and items*					
	How often do you ...	1	2	3	4 5
Active mediation					
1	Tell your child what to do about online strangers				
2	Tell him/her to protect personal information				
3	Say what to do if they are bullied or harassed				
4	Talk to your child about what rules of conduct to follow				
5	Explain how to behave on social networking sites				
6	Explain to your child what he may do on IM websites				
7	Explain to your child how to use webmail				
Co-use					
8	Surf together, because the child wants to				
9	Surf together, because you want to				
10	Talk with your child about what is fun on the internet				
Restrictive mediation general					
11	Say that online games are unsuitable				
12	Say which online game genres are allowed				
13	Tell your child when/how long to use internet				
Restrictive mediation content specific					
14	Say which films may be downloaded				
15	Say which products may be bought online				
16	Say what kind of avatar is allowed				
17	Say what music may be listened to/downloaded				
Supervision					
18	Keep an eye on the child and the computer				
19	Allow the child to web surf only when you are present				

20	Stay close to the computer to help if necessary					
----	---	--	--	--	--	--

*1- Strongly Disagree 2- Disagree 3- Neutral 4- Agree 5- Strongly Agree

Ek 5. Uygulamada Kullanılan Veri Toplama Araçları

EBEVEYN ARABULUCULUĞU ARAŞTIRMASI

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yaşamboyu Öğrenme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı'nda, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN danışmanlığında, bir tez çalışması yürütülmektedir. Bu çalışma kapsamında ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımı arabuluculuğu düzeylerini belirlemek için, bu anket oluşturulmuştur. Sizin katkılarınız bizim için çok değerlidir. Katkılarınız için şimdiden teşekkürler.

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN
Bartın Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin
Eğitimi Bölümü

Aykut DURAK
Bartın Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yaşam Boyu Öğrenme
Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
e-posta: aykdur78@gmail.com

→ 1. Kişisel Bilgiler

1- Cinsiyetiniz	☐ Kadın	☐ Erkek		
2- Yaşınız				
3- Çocuğunuzun cinsiyeti	☐ Kadın	☐ Erkek		
4- Çocuğunuzun Okuduğu Sınıf	☐ 5. sınıf	☐ 6. sınıf	☐ 7. sınıf	☐ 8. sınıf
5- Eğitim durumunuz	☐ Okuma yazması yok ☐ Lise Mezunu ☐ Diğer	☐ İlkokul mezunu ☐ Lisans Mezunu	☐ Ortaokul Mezunu ☐ Lisansüstü Mezunu	
6-Çocuğa yakınlık durumunuz	☐ Annesi	☐ Babası	☐ Diğer(Belirtiniz)	

→ 2. Teknolojiye Erişim ve Kullanma Durumunuz

a-Teknolojiye Erişim Yolları

"1- Kullanmıyorum, 2- Erişimim yok, 3- Sınırlı erişim söz konusu (iş yeri ya da okul gibi ev dışı ortamlarda erişimim var) , 4- Paylaşımına açık ortamlardan erişim olanağı var (Ortak Wi-fi erişimi sunan kamuya açık alanlarda erişimim var), 5- Her zaman erişim olanağı var" seçeneklerinden birisi için uygun kutucuğa tıklayınız.

Teknolojiler	Var	Yok	1	2	3	4	5
1. Masaüstü veya Taşınabilir Bilgisayar (Dizüstü/Notebook vb.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Mobil Cihazlar (Mobil/akıllı telefon, tablet vb.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. İnternet erişimi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Diğer (Yazınız)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

b-Teknolojiyi Kullanım Durumunuz

Maddeler				
1. Kaç yıldır bilgisayar kullanıyorsunuz?	☐ 1-3 yıl üzeri	☐ 4-6 yıl	☐ 7-9 yıl	☐ 10 yıl ve üzeri
2. Kaç yıldır İnternet kullanıyorsunuz?	☐ 1-3 yıl üzeri	☐ 4-6 yıl	☐ 7-9 yıl	☐ 10 yıl ve üzeri
3. Günde ortalama kaç saat bilişim teknolojilerini (bilgisayar, akıllı telefon ve İnternet) kullanırsınız?	☐ 1-3 saat üzeri	☐ 4-6 saat	☐ 7-9 saat	☐ 10 saat ve üzeri

→ 3. Çocukların İnternet Kullanımında Arabuluculuk

“1- Hiçbir zaman, 2-Nadiren, 3-Bazen, 4-Sıkça, 5-Herzaman” seçeneklerinden birisi için uygun kutucuğa tıklayınız.

Maddeler ve Faktörler	Dereceleme				
	1	2	3	4	5
Ne sıklıkta yaparsınız...					
1. İnternet ortamındaki yabancı kişilerle ilgili olarak, çocuğuma ne yapması gerektiğini söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
2. İnternet ortamında kişisel bilgilerini korumasını söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Çocuğum online ortamlarda hakarete ya da tacize maruz kalırsa ona ne yapacağını söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
4. İnternet ortamında hangi kurallara uyması gerektiği hakkında çocuğumla konuşurum.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Sosyal ağ sitelerinde nasıl davranacağını çocuğuma açıklarım.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Sosyal ağ sitelerinde ne yapabileceği hakkında çocuğuma açıklama yaparım.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Çocuğum istediği için birlikte online ortamlarda zaman geçiririz.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Ben istediğim için çocuğumla birlikte online ortamlarda zaman geçiririz.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Çocuğumla internette hangi içeriklerin eğlenceli olduğu hakkında konuşurum.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Çocuğuma hangi online oyunların uygun olmadığını söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Çocuğuma hangi online oyun türlerinin uygun olduğunu söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Çocuğuma İnterneti ne zaman/ne kadar süre kullanacağını söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Çocuğuma hangi filmlerin indirilebileceğini söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Çocuğuma hangi ürünlerin online olarak satın alınabileceğini söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Hangi grafik ya da resmi kendine ait bir simge olarak kullanabileceğini çocuğuma söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Çocuğuma hangi tür müziğin dinlenebileceğini / indirilebileceğini söylerim.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Çocuğumun sürekli olarak kullandığı bilgisayarı gözetim altında tutarım.	☐	☐	☐	☐	☐
18. Çocuğumun sadece ben yanıdayken internet kullanmasına izin veririm.	☐	☐	☐	☐	☐
19. Çocuğuma gerektiği an yardım etmek için bilgisayara yakın otururum.	☐	☐	☐	☐	☐

→ 4. Dijital Veri Güvenliği Farkındalığı Ölçeği

“Kesinlikle Katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, “Kararsızım (3)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kesinlikle Katılmıyorum (1)” seçeneklerinden birisi için uygun kutucuğa tıklayınız.

Maddeler	1	2	3	4	5
1 Zararlı yazılımlar (virüs, solucan, truva atı vb.) konusunda bilgi sahibiyim.	☐	☐	☐	☐	☐
2 Parola oluştururken harf, sayı ve özel karakter kullanmanın önemini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
3 Farklı işlemler için farklı parola kullanmanın önemini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
4 İzinsiz kullanılmaması için dosyalara parola konulabileceğinin farkındayım.	☐	☐	☐	☐	☐
5 Güvenlik duvarı yazılımları konusunda bilgi sahibiyim.	☐	☐	☐	☐	☐
6 Flash bellekleri, veri saklamak yerine sadece veri taşımak için kullanmanın farkını bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
7 İşletim sisteminin (Windows, Android vb.) güncel olmasına dikkat ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
8 E-posta ile gelen kimlik bilgilerini doğrulama mesajlarına (parola, kredi kartı vb.) itibar edilmemesi gerektiğini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
9 Taşınabilir depolama birimlerini (Flash bellek, taşınabilir sabit disk) kullanmadan önce virüs taraması yapılması gerektiğini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
10 Güvenli olmadığını düşündüğüm e-postaları açmadan silmeye dikkat ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
11 Programların, üreticinin kendi sitesinden indirilmesinin önemini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
12 Antivirüs yazılımı kullanmanın önemini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
13 Parola hatırlatmak için kullanılan güvenlik sorularına başkalarının tahmin edemeyeceği cevaplar verilmesi gerektiğini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
14 Parola oluştururken karakter sayısının fazla olmasının önemini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
15 Parolaların herhangi bir ortamda saklanmasının güvenlik riski oluşturacağını farkındayım.	☐	☐	☐	☐	☐
16 Verilerin, çeşitli uygulamalar (dropbox, google drive vb.) kullanılarak İnternet ortamında saklanabileceğini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
17 Üzerinde çalışma yapılan dosyaların birden fazla ortamda yedeklenmesi gerektiğini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
18 Başkalarının tahmin edemeyeceği parolalar oluşturmaya dikkat ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
19 İnternet adres çubuğunda yanlış yönlendirme olup olmadığına dikkat ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
20 Taşınabilir depolama birimlerini (Flash bellek, taşınabilir sabit disk) “Donanımı Güvenle Kaldır” seçeneğini kullanarak çıkartmaya dikkat ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
21 Karmaşık yapıdaki parolaların kırılabilceğini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
22 Parolaların belirli aralıklarla değiştirilmesi gerektiğinin farkındayım.	☐	☐	☐	☐	☐
23 Almak istemediğim çöp e-postaları “spam/gereksiz/önemsiz” olarak işaretlemeye dikkat ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
24 İzinsiz kullanılmaması için cihazlara (akıllı telefon, tablet, bilgisayar vb.) parola konulabileceğinin farkındayım.	☐	☐	☐	☐	☐
25 Kendime ait olmayan cihazlarda, parola gerektiren işlemler yapmamaya dikkat ederim.	☐	☐	☐	☐	☐
26 İşletim sisteminin (Windows, Android vb.) güvenlikle ilgili uyarılarını dikkate alırım.	☐	☐	☐	☐	☐
27 Elektrik kesintisine karşı dizüstü bilgisayarları bataryası ile kullanmanın önemini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐

Maddeler	1	2	3	4	5
28 Cep telefonuna gelen tek kullanımlık parola ile yapılan giriş işlemlerinin, güvenliği arttırdığını bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
29 Sanal klavye kullanmanın önemini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
30 İnternet sitelerinde kullanıcı oturumunu kapatırken “güvenli çıkış” bağlantısını kullanmanın önemini bilirim.	☐	☐	☐	☐	☐
31 İnternet sitelerinde kullanılan güvenlik sertifikaları hakkında bilgi sahibiyim.	☐	☐	☐	☐	☐
32 Lisanslı olmayan yazılımların güvenlik açıkları oluşturabileceğinin farkındayım.	☐	☐	☐	☐	☐

Ek 6.Ölçek Uyarlama Süreci Uzman Değerlendirme Formu

ÖLÇEK UYARLAMA- UZMAN DEĞERLENDİRME FORMU

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yaşamboyu Öğrenme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı'nda, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN danışmanlığında, bir tez çalışması yürütülmektedir. Bu çalışma kapsamında ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımı arabuluculuğu düzeylerini belirlemek için, Nikken ve Jansz (2014) tarafından geliştirilen Çocukların İnternet Kullanımında Ebeveyn Arabuluculuğu Ölçeği kullanılacaktır. Ölçek maddelerinin Türkçe formu 2 dil uzmanı tarafından çevrilerek oluşturulmuştur. Bu form ise, bu ölçek maddelerinin uyarlanmasında uzman görüşü almak amacıyla, katkılarınızdan yararlanmak için hazırlanmıştır.

Orijinal ölçek maddeleri ve Türkçe formu aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Maddelerin al boyuta ve araştırma amacına uygun olup olmadıklarına ilişkin değerlendirme yapmanız gerekmektedir. Görüş ve önerilerinizi ifade üzerinde veya açıklama sütununda belirtiniz. Konuya ilişkin yeni madde önerilerinizi bölüm sonuna not edebilirsiniz. Değerlendirme yaparken 5 “Tamamen uygun”; 1 “Hiç uygun değil” olmak üzere 5 dereceli olarak puanlamanızı beklemekteyiz.

Katkılarınız için şimdiden teşekkürler.

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN

Aykut DURAK

Bartın Üniversitesi

Bartın Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi
Bölümü

Yaşam Boyu Öğrenme Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

e-posta: aykdur78@gmail.com

Orijinal Maddeler ve Faktörler (in English)	Türkçeye Uyarlanmış Maddeler ve Faktörler	Uygunluk Düzeyi					Maddeye ilişkin uyarımız /öneriniz
		1	2	3	4	5	
How often do you ...	Ne sıklıkta yaparsınız...						
Active mediation (Direct intervention)	Doğrudan müdahale						
Tell your (or my) child what to do about strangers in online	İnternet ortamındaki yabancı kişilerle ilgili ona ne yapması gerektiğini söylerim.						
Tell him/her to protect your personal information online	İnternet ortamında kişisel bilgilerini korumasını söylerim.						
Say what to do if s/he is bullied or harassed	Hakarete ya da tacize maruz kalırsa ne yapacağını söylerim.						
Talk to your child about what rules of internet etiquette to follow	İnternet ortamında hangi kurallara uyması gerektiği hakkında onunla konuşurum.						
Explain how to behave on social networking sites	Sosyal ağ sitelerinde nasıl davranacağını açıklarım.						
Explain to your child what he may do on IM (instant message) websites	Sosyal ağ sitelerinde ne yapabileceği hakkında ona açıklama yaparım.						
Explain to your child how to use webmail	E-postayı nasıl kullanacağına dair açıklama yaparım.						
Co-use	Ortak Kullanım						

Surf together, because the (my) child wants to	Çocuğum istediği için birlikte online zaman geçiririz.						
Surf together, because you want to	Ben istediğim için birlikte online zaman geçiririz.						
Talk with your child about what is fun on the internet	Onunla internette nelerin komik olduğu hakkında konuşurum.						
Restrictive Mediation General Restrictive Intervention in General	Genel Kısıtlayıcı Müdahale						
Say that online games are unsuitable	Online oyunların uygun olmadığını söylerim.						
Say which online game genres are allowed	Hangi online oyun türlerinin uygun olduğunu söylerim.						
Tell your child when/how long to use internet	İnterneti ne zaman/ne kadar süre kullanacağını söylerim.						
Restrictive mediation content specific Restrictive intervention in a specific content	Özel bir İçerik ile ilgili Kısıtlayıcı Müdahale						
Say which films may be downloaded	Hangi filmlerin indirilebileceğini söylerim.						
Say which products may be bought online	Hangi ürünlerin online olarak satın alınabileceğini söylerim.						

Say what kind of avatar is allowed	Hangi grafik ya da resmi kendine ait bir simge olarak kullanabileceğini söylerim.						
Say what music may be listened or downloaded	Hangi tür müziğin dinlenebileceğini ya da indirilebileceğini söylerim.						
Supervision	Denetim						
Keep an eye on the child and the computer	Çocuğuma ve bilgisayara sürekli göz atarım.						
Allow the child to surf the web only when you are present	Sadece ben yanımdayken internet kullanmasına izin veririm.						
Stay close to the computer to help if necessary	Gerektiği an yardım etmek üzere bilgisayara yakın otururum.						

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	:Aykut DURAK
Doğum Yeri ve Tarihi	:Kdz. Ereğli/ Zonguldak 06/09/1986
Lisans Öğrenimi	:Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi	: Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı, Okul Yöneticiliği ve Eğitim Deneticiliği Bölümü Tezsiz Yüksek Lisans
Yüksek Lisans Öğrenimi	: Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yaşam Boyu Öğrenme Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans
Bildiği Yabancı	:İngilizce
Bilimsel Faaliyet/Yayınlar	Ulusal Makaleler (ULAKBİM TR DİZİN kapsamında taranan dergilerde) Durak, A. & Karaoğlu Yılmaz, F. G. (2019). Artırılmış Gerçekliğin Eğitsel Uygulamaları Üzerine Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri. <i>Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i>. Erçetin, Ş. Ş., & Durak, A. (2017). Ortaokullarda bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin işleniş, yaşanan problemler ve çözüm önerileri: Öğretmen görüşleri. <i>Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i>, 6(1), 159-176. Durak, A., & Kaygın, H. (2018). Teknoloji Kullanımının Yansımaları: Teknoloji Kullanımıyla Kaybolan Değerler Hakkında Ebeveyn Görüşleri. <i>Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi</i>, 7(3), 1035-1053. Uluslararası kongre bildirisi Durak, A., & Kaygın, H. (2018). Yetişkin Eğitiminde Yeni Teknolojilerin Kullanımı. <i>12. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Sempozyumu</i>, 2-4 Mayıs 2018,

	Ege Üniversitesi, İzmir. Durak, A., & Karaoğlu Yılmaz, F.G. (2017). Artırılmış gerçeğin eğitsel uygulamaları üzerine ortaokul öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. <i>5th International Instructional Technologies and Teacher Education Symposium (5. Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu - ITTES, 2017)</i>, 11-13.10.2017, Anadolu Üniversitesi, İzmir. Yildiz-Durak, H., Sarıtepeci, M. & Durak, A. (2016). Farklı Branşlardaki Öğretmenlerin Eğitimde Teknoloji Kullanım Durumlarıyla İlgili Görüşleri. <i>World Congress on Lifelong Education, WCLE- 2016, 16-17 December 2016</i>, Porto Bello Hotel Resort& SPA, Antalya. Yildiz-Durak, H., Sarıtepeci, M. & Durak, A. (2016). Medya okuryazarlığı dersinde medya mesajlarının öğretmen adayları tarafından anlamlandırma sürecinin yansıtılması. <i>World Congress on Lifelong Education, WCLE- 2016, 16-17 December 2016</i>, Porto Bello Hotel Resort& SPA, Antalya. Yildiz-Durak, H., Sarıtepeci M. & Durak, A. (2017). Öğretmen Adaylarının Eğitim Teknolojileri Öz-Yeterliliklerinin İSTE Standartlarına Göre Çeşitli Değişkenler Bakımından İncelenmesi. <i>Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu (ICITS-2017)</i>, 24-26 Mayıs 2017, İnönü Üniversitesi, Malatya. Sarıtepeci M., Yıldiz-Durak, H. & Durak, A. (2017). Öğretmen Adaylarının Problemler İnternet Kullanımlarının Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları Çerçevesinde İncelenmesi. <i>Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu (ICITS-2017)</i>, 24-26 Mayıs 2017, İnönü Üniversitesi, Malatya. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi Durak, A. (2016). K12 Öğretmenlerin Yöneticilerine İlişkin Algıladıkları Liderlik Tarzlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü-Eğitim Bilimleri-Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi. (Danışman: Prof. Dr. Gülsün
--	--

	ATANUR BASKAN)
İş Deneyimi	
Stajlar	:
Projeler ve Kurs Belgeleri	• 03/11/2018-08/11/2018 2.01.01.05.027 - Öğretmenlik Uygulaması Danışmanlığı Eğitimi Kursu - (F.No:2018740115 - F.Türü:Kurs - Katılım Türü: Kursiyer) • 15/10/2018-19/10/2018 2.02.08.15.009 - Temel Elektronik ve Kodlamaya Giriş Kursu - (F. No:2018740090 - F. Türü: Kurs - Katılım Türü: Kursiyer) • 04/10/2018-05/10/2018 İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Semineri. - (F. No:2018740084 - F. Türü: Seminer - Katılım Türü: Kursiyer) • 07/04/2018-08/04/2018 E-Sınav Uygulama Semineri - (F. No:2018740035 - F. Türü: Seminer - Katılım Türü: Kursiyer) • 02/04/2018-02/04/2018 Özel Öğrenme Güçlüğü Farkındalık Eğitim Semineri - (F. No:2018740023 - F. Türü: Seminer - Katılım Türü: Kursiyer) • 05/01/2018-08/01/2018 2.01.01.05.024 - HEM Öğretmen, Usta Öğretici Oryantasyon Kursu - (F. No:2018740001 - F. Türü: Kurs - Katılım Türü: Kursiyer) • 20/03/2017-31/03/2017 4.01.01.02.017 - Fatih Projesi BTnin ve İnternetin Bilinçli ve Güvenli Kullanımı Kursu - (F. No:2017000085 - F. Türü: Kurs - Katılım Türü: Kursiyer) • 17/01/2017-18/01/2017 2.02.08.11.001 - Çalışanların Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Kursu - (F. No:2017740001 - F. Türü: Kurs - Katılım Türü: Kursiyer) • 21/11/2016-02/12/2016 4.01.01.02.028 - Fatih Projesi Etkileşimli Sınıf Yönetimi Kursu - (F. No:2016000341 - F. Türü: Kurs - Katılım Türü: Kursiyer) • 20/06/2016-24/06/2016 4.01.01.02.001 - AB Proje Hazırlama Teknikleri Kursu - (F. No:2016060463 - F. Türü: Kurs - Katılım Türü: Kursiyer) • 23/10/2013-23/10/2013 EK DERS UYGULAMALARI SEMİNERİ - (F. No:2013730141 - F. Türü: Seminer - Katılım Türü: Kursiyer) • 11/06/2012-27/06/2012 TEKNOLOJİ ve TASARIM

Çalıştığı Kurumlar	• 09.2017-Devam ediyor Müdür Yardımcısı-Kıranpazarı Ortaokulu (BARTIN/MERKEZ) Süre:1 yıl 2 ay • 02.2017-09.2017 Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmenliği (Görevlendirme)-Kıranpazarı Ortaokulu (BARTIN/MERKEZ) Süre:7 ay • 09.2016-09.2017 Öğretmen-Kıranpazarı Ortaokulu (BARTIN/MERKEZ) Süre:1 yıl • 09.2014-09.2016 Öğretmen-İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (ANKARA/ALTINDAĞ) Süre:2 yıl • 04.2014-09.2014 Öğretmen-Meşeiçi Şehit Bülent Deveci Ortaokulu (ŞIRNAK/MERKEZ) Süre:4 ay • 09.2013-04.2014 Müdür Vekili (Görevlendirme)-Kızılsu Suluklu Ortaokulu (ŞIRNAK/MERKEZ) Süre:7 ay • 02.2013-08.2013 Müdür Yardımcısı (Görevlendirme)-Kızılsu Suluklu Ortaokulu (ŞIRNAK/MERKEZ) Süre:6 ay • 06.2012-04.2014 Öğretmen-Kızılsu Suluklu Ortaokulu (ŞIRNAK/MERKEZ) Süre:1 yıl 3 ay • 04.2012-06.2012 Müdür Yardımcısı (Görevlendirme)-Kızılsu Suluklu İlköğretim Okulu (ŞIRNAK/MERKEZ) Süre:2 ay • 09.2011-06.2012 Öğretmen-Kızılsu Suluklu İlköğretim Okulu (ŞIRNAK/MERKEZ) Süre:9 ay
İletişim	
E-Posta Adresi	:aykdur78@gmail.com
Tarih	: 14.06.2019